

NAGY Botond

Sepsiszentgyörgy

1989. december 19. – 1989. május 20.

1989. december 19.

A Román Kommunista Párt központi bizottságának titkára, Emil Bobu telexben utasította a megyei első titkárt, hogy az üzemi alapszervezetek ne cselekedjenek semmit a megyei pártbizottsággal való előzetes konzultáció nélkül és készüljenek a határozott fellépésre. (Kovászna Megyei Levéltár. RKP Kovászna Megyei Bizottságának fondja. 1989/21. irattári egység. 1. lap)

1989. december 19–20.

A megye egy sor gazdasági egységében tartott gyűléseken, dolgozók, kommunisták fejezték ki egyetértésüket a párt főtitkára beszédében foglaltakkal, a temesvári eseményekkel kapcsolatban. Elítélték a terrorista, fasiszta megnyilvánulásokat, amelyeket előre megfontolt szándékkal szerveztek külföldi imperialista, irredenta körök. Felszólaltak: a Gépeket és Gépkocsialkatrészeket Gyártó Vállalatnál Anton Neculai, Junganu Maria, Monica Ioan, Hilahie Vasile és Mitrea Emanoil; a Villamos Berendezéseket és Villanymotorokat Gyártó Vállalatnál Nagy Ilona, Krájník László, Hariton Dan és Bucur Simona; az Olt Textilipari Vállalatnál Kelemen Mária, Juliska Mária, Alexandrescu Corina és Szén Zoltán; a Fafeldolgozó Vállalatnál Tamás János, Muş Felix, Bobeş Maria, Szőke Mária és Ionescu Ioan; a Mechanikai Vállalatnál Jakabos Csaba, Bucleşiu Vasile, Bene Lajos és Pupăză Ioan; a Ruhaiipari Vállalatnál Pászka András, Todan Viorel és Bakk Vitális Kinga; a kovásznai Fafeldolgozó Gyárnál Ştefan Dumitru, Cercel Anton, Briotă Vasile, Csegezi Zoltán és Bartha Dana; a bodzafordulói Traktoralkatrészeket Gyártó Vállalatnál Bularca Teofil, Nicolae Constantin, Tohăneanu Gheorghe és Lambrino William; a bodzafordulói Népművészet Kisipari Szövetkezetnél Baniţă Emilian, Mitrofan Elena és Pulbere Aurel. (Szoros egységben a párt körül. *Megyei Tükör*. 1989. dec. 21. 5562. sz.)

1989. december 22.

Az ipari negyedből a délelőtti órákban munkások tömege özönlött be a pártszékház előtti térre. A megyei pártszékház erkélyéről szónoklatok sora hangzott el, amit a gyárakból kivonult többezres tömeg a szemközti parkban állva hallgatott végig. A kirendelt katonaság a székház előtt sorakozott fel. Ceaușescu szökésének híre okozta eufóriában a tömeg együtt ünnepelt a katonasággal, felmásztak a katonai járművekre. (Áros Károly: Az együttélés stafétája. *Háromszék*. 1989. dec. 23. 1. sz.)

Névtelenséget óhajtó forradalmár dubára szerelt hangosbemondón fél-másfél órán keresztül beszélt a tömeghez, majd a székház erkélyén, kérve az ott felszólalókat, hogy ne a katonai kordonon keresztül szóljanak az összegyűltekhez. Ott volt a bizottság megalakulásánál, de nem tagja annak. (Gajzágó Márton: A névtelen. *Háromszék*. 1989. dec. 23. 1. sz.)

1989. december 23.

Az este és az éjszaka folyamatosan ülésezett a Demokrácia Ideiglenes Tanácsa, melynek tagjai zömében azok közül kerültek ki, akik az egy nappal korábbi sepsiszentgyörgyi nagy népi tüntetés szervezői és irányítói voltak, és akik a municípium valamint a megyei adminisztratív apparátus és a közéleti szervezést addig az időpontig vállalták, amíg a vállalati valamint intézményi munkaközösségek ki nem jelölik az ideiglenes bizottságba az új küldötteket. A bizottság december 22-i határozatát a megyei tanácsház erkélyéről felolvasták. A bizottság intézkedett a hadi anyagok biztonságba helyezéséről az Ideiglenes Nemzetvédelmi Bizottság és a Hadügyminisztérium utasításai, illetve parancsai alapján; intézmények, gazdasági egységek védelmének megszervezéséről. Határoztak az üzletek nyitvatartási rendjéről, amelyeknek a megszokott a programját hagyták meg, kivéve a vendéglőkét, amelyek megnyitását megtiltották; januárig a megyében rendelkezésre álló benzinmennyiséget, a meglévő jegyekre előírt mennyiséget adják. A lakosságot nyugalomra, önmérsékletre szólították fel. A nap folyamán felkeresték a vállalati és intézményi munkaközösségeket, hogy az alkalmazottak számaránya szerint kijelöljék a román, magyar és más nemzetiségű ideiglenes bizottsági tagokat. Ajánlották, hogy feddhetetlen és kiválóan képzett munkások, földművesek, mérnökök és értelmiségiek közül jelöljék ki a küldötteket, akikkel 12 órakor a Tanácsház tárgyalótermében megtartják az alakuló ülést. (A demokrácia ideiglenes bizottságától. *Háromszék*. 1989. dec. 23. 1. sz.)

1989. december 24.

Sepsiszentgyörgyön megalakult a Romániai Magyarok Demokratikus Fóruma háromszéki szervező bizottsága, a Nemzeti Megmentési Front tagjaként, azzal azonos ideiglenes programmal, a demokrácia, a szabadság és az egyenlőség legszélesebb körű reprezentatív szervezete kíván lenni. Közvetlen célja a megye magyar lakosságának operatív mozgósítása a demokratikus Románia kialakítására. Olyan szervezet, amely a humanizmus elveire épül és a hazai demokrácián keresztül bekapcsolja az erdélyi magyarságot Európa, a közös haza vérkeringésébe. Az 1952-ben megszüntetett Magyar Népi Szövetség jogutódának tekinti magát. (Megalakult a Romániai Magyarok Demokratikus Fóruma háromszéki szervező bizottsága. *Háromszék*. 1989. dec. 24. 2. sz.)

A Megyei Ideiglenes Tanács leállította az élelmiszerexportot és biztosította a lakosságot, hogy az élelmiszeripari egységek termelnek, egyúttal figyelmeztetett, hogy ne vásároljanak a szükséges mennyiségen felül, mert az üzletek készletei nehezen tölthetők fel és fennáll a veszélye, hogy nem jut mindenkinek áru. (Az ütemes ellátásról. *Háromszék*. 1989. dec. 24. 2. sz.)

A *Népszabadság* riportere, Dimóczy Károly Sepsiszentgyörgyre érkezett, hogy onnan tudósítson. (Hangulatkörkép a pesti utcákról. *Háromszék*. 1989. dec. 24. 2. sz.)

1989. december 26.

Az Állomás negyed 39 lakrésze a lövöldözésekben károkat szenvedett, ezeknek a lakóit új helyszínre költöztették, amíg a javítások folynak.

A rendfenntartó erők: hadsereg, hazafias gárdák és a milícia jól meghatározott program szerint kezdtek meg működésüket, feladatuk a forradalom vívmányainak megvédése, bűncselekmények megelőzése, a közrend biztosítása. Működnek a milícia ügyfélszolgálatai. (Az elmúlt nap hírei. *Háromszék*. 1989. dec. 27. 3. sz.)

Az Állami Baromfitenyésztő Vállalat egy teherautónyi élelmiszersegítséget küldött Bukarestnek. Varga József igazgató biztosította a lakosságot, hogy megfelelő mennyiséget tudnak termelni, megfelelő körülmények között. A bővebb tápozás és a kedvező időjárás eredményeként jobb a tojáshozam. (A biológia nem ideológia. *Háromszék*. 1989. dec. 27. 3. sz.)

A tejgyár igazgatója, Bălan Ioan biztosította a lakosságot, hogy annyi tejtermék kerül asztalukra, amennyit talán csak az 1970-es évek végén fogyasztottak. A tejgyár teljes

kapacitással működik, annak ellenére, hogy hétfőre (dec. 25.) virradóan erős tűz alatt állt az egység. (Öt napja nem hunyta le a szemét. *Háromszék*. 1989. dec. 27. 3. sz.)

A Húsipari Vállalat igazgatója, Valer Stoica szerint nem bővült a nyersanyagforrás, de az export leállítása eredményeként ebben a hónapban fél kilóval több húsipari terméket fogyaszthat minden személy. Ioan Badea főmérnök szerint többé nem kerül adalékanyag a felvágottakba. (Visszatérítették az exporthúst. *Háromszék*. 1989. dec. 27. 3. sz.)

A sepsiszentgyörgyi Törekvés Kisipari Szövetkezet elnöke, Márton István arról tájékoztatót, hogy a borbélyműhelyek, fodrászatok, háztartási gépjavítók, fotószalonok és cipőjavító egységek működnek.

A Gépkocsizó- és Szállító Vállalat újakezdte az utasszállítást és az áruszállítást az üzletekbe, közölte Petcu Florea igazgató. (Ellátás, szolgáltatás. *Háromszék*. 1989. dec. 27. 3. sz.)

Az esti órákban megérkezett Sepsiszentgyörgyre az első segélyszállítmány. A magyarországi SZDSZ szervezésben gyűjtött gyógyszereket a megyei kórház orvosainak adták át, akik leltár alapján vették át és elosztásukról szakmai lelkiismeretük alapján döntenek.

A Megyei Kereskedelmi Igazgatóság Veszprémbe küldött telexkézésére megérkezett a válasz: 8 tehergépkocsi élelmiszert indítottak útnak. (Érkeznek megyénkbe a segélyek. *Háromszék*. 1989. dec. 28. 4. sz.)

1989. december 27.

A megye és a municípium vállalatainak és intézményeinek közel 300 küldöttje döntött, hogy kik vezessék a megyét áprilisig, az első szabad választásokig. Az Ideiglenes Bizottság megszűnt és létrejött a Nemzeti Megmentési Front Ideiglenes Megyei Tanácsa a vállalatok és intézmények képviselőinek részvételével, a következő összetétel szerint: Albert Ernő – tanügyi dolgozók, Ardeleanu Vasile – rendőrség, Bartha Csaba – Baromfitenyésztő Vállalat, Bartha János – állami mezőgazdasági vállalat, Benedek Levente – a megyei közigazgatás apparátusa, Chichideanu Monica – ügyvédi kollégium, Cucu Ioan – ortodox lelkész, Csató Béla – római katolikus lelkész, Császár Mihály – Malom- és Sütőipari Vállalat, Dali Sándor – művelődési intézmények, Demeter Klára – kereskedelem, Dobre Radu – *Înfrățirea* napilap, Dragoș Ioan – nyugdíjasok, Fodor Pál – Olt Textilipari Vállalat, Fejér Katalin – evangélikus lelkész, Florescu Gabriel – őrnagy, Gherasim Vasile – agráripari komplexum, Incze Sándor – református lelkész, Kozsokár Gábor – igazságügy, László Ferenc – Gépkocsizó- és Szállító Vállalat, Magyar Lajos – *Háromszék* napilap, Măciucă Constantin – területi számítóközpont,

Man Vasile – Zöldség–Gyümölcs Vállalat, Mihály László – Demokratikus Ifjúság Szervezete, Mihály Sándor – Villamos Berendezéseket és Villanymotorokat Gyártó Vállalat, Munteanu Gheorghe – Helyi ipari Vállalat, Orbán Árpád – Romániai Magyarok Demokrata Szövetsége Kovászna Megyei Ideiglenes Tanácsa, Olosz Gergely – Község- és Lakásgazdálkodási Vállalat, Örsi Imre – Gépeket és Gépkocsialkatrészeket Gyártó Vállalat, Péter Mária – Húsipari Vállalat, Puskás Bálint – Kisipari Szövetkezetek Megyei Szövetsége, Radu Viorel – Borászati Vállalat, Romanescu Dumitru – Postaigazgatóság, Şelaru Aurel – demokratikus ifjúság szervezete, Şerban Ovidiu – megyei kórház, Szabó Etelka – Fafeldolgozó Kombinát, Székely László – Erdészeti Felügyelőség, Tóth József – Kőolajipari Termékeket Forgalmazó Vállalat, Török Áron – Megyei Tervezőközpont, Török Áron – unitárius lelkész, Tulit Attila – Építő- és Szerelő Vállalat, Tuşneanu Tiberiu – kereskedelem, Vlădăreanu Aurel – vízgazdálkodási hivatal, Zsigmond Győző – az előző Ideiglenes Bizottság részéről, Bagoly Tibor és Gál László – a megyei mezőgazdaság. A lista továbbra is nyitva maradt fenntartott helyekkel a cigányság és a megye más településeinek képviselői részére. A bizottság élére a következőket választották: Orbán Árpád elnök, Gherasim Vasile első alelnök, Mihály László, Bagoly Tibor és Şelaru Aurel alelnökök. (Megalakult a Nemzeti Megmentési Front Kovászna Megyei Ideiglenes Tanácsa. *Háromszék*. 1989. dec. 28. 4. sz.)

Az új belügyi szervek, amelyekhez a továbbiakban csak a csendőrség és a tűzoltóság tartozik, részt vesznek a közbiztonság és a rend fenntartásában. A munkásőrséggel együtt járőröznek és végzik a járművek ellenőrzését, a forgalom biztosítását. A volt állambiztonsági dolgozók döntő többsége a hadsereg alá helyezte magát, azzal együttműködik. A többiek nem tartózkodnak lakásaikban a város területén. A megye volt vezetői az új, választott nemzetmentési bizottságtól várnak utasításokat további sorsukkal kapcsolatban, ezt jelezte telefonon a megye volt vezetője is. (A megyei katonai parancsnokság részéről. *Háromszék*. 1989. dec. 28. 4. sz.)

Délután megalakult az RMDSZ sepsiszentgyörgyi szervezete. A résztvevők kifejtették azonosulásukat az NMF platform-programjával és elhatározták, hogy aktívan bekapcsolódnak a program gyakorlati megvalósításába. A szervezet élén a 15 tagú választmány tagjai közismert és megbecsülésnek örvendő polgárok: Tamás Dombi János, Eröss János, Váncsa Árpád, Demény István Pál, Eröss Péter, Fóris Pál, dr. Székely Balázs, Baász Imre és mások. Megválasztották az NMF Muncípiumi Ideiglenes Tanácsának alakuló ülésére küldendő képviselőket: Kozma László, Tamás Dombi János, Váncsa Árpád, Benczédi Sándor, Fóris

Pál. A szervezet elnökének megválasztását a későbbiekre halasztották. (Megalakult a RMDSZ sepsiszentgyörgyi szervezete. *Háromszék*. 1989. dec. 28. 4. sz.)

Megalakult a Romániai Demokrata Jogászok Megyei Ideiglenes Tanácsa. A résztvevők kinyilvánították elhatározásukat, hogy csatlakoznak az NMF eddig közzétett programjához, valamint az Országos Demokrata Jogászsövetség kiáltványába foglaltakhoz. (Tegnap megalakult a Romániai Demokrata Jogászok Megyei Ideiglenes Tanácsa. *Háromszék*. 1989. dec. 28. 4. sz.)

A Megyei Tervezőintézet gyűléstermében megalakult az RMDSZ sepsiszentgyörgyi ideiglenes ifjúsági tanácsa 200 fiatal részvételével. Jóváhagyták a 21 tagú ideiglenes intézőbizottságot. Az ideiglenes intézőbizottság 5 tagja képviseli a fiatalok eme fórumát az NMF Sepsiszentgyörgyi Ideiglenes Tanácsának alakuló ülésén. (Alakuló gyűlés. *Háromszék*. 1989. dec. 28. 4. sz.)

A Kereskedelmi Igazgatóság felhívta a szülőket, hogy a gyermekeiknek járó narancsokat vegyék át az óvodákban, napközi otthonokban.

A megye telefonközpontja működik, de a túlterheltség miatt csak késésekkel tudják kapcsolni a kért vonalakat, kéri a lakosságot, hogy csak indokolt esetekben kezdeményezzenek hívásokat. Vasile Nicolae, a Posta- és Távközlési Megyei Igazgatóság vezetője közölte, hogy a negyedévenkénti egyszeri külföldi beszélgetésre vonatkozó korlátozásokat megszüntették, de a zsúfoltság miatt itt is késések várhatóak. (Közérdekű hírek. *Háromszék*. 1989. dec. 28. 4. sz.)

1989. december 28.

Az NMF Megyei Tanácsának vezetőtestülete az élelmiszeripar, kereskedelem és szövetkezeti hálózat vezetőivel tartott megbeszélést az élelmiszerellátás problémáiról. Kiderült, hogy a legfontosabb élelmiszereket biztosítani tudják, azonban a vajat és a felvágottakat régi recept szerint készítik, minőségi előrelépés csak fokozatosan zajlik le. Boltokba került a régóta várt 2 kilós kenyér. Határoztak a segélyből érkező élelmiszerek áruba bocsájtásáról és az ebből származó bevételnek az országos segélyalapba történő folyósításáról; a szilveszteri mulatságok engedélyezéséről; a fővárosnak szánt élelmiszerszállítmányokról; az üzletek ünnepi nyitva tartásáról; az üzemanyag vásárlás korlátozásának feloldásáról és a megsérült lakások kárfelméréséről, javításáról. Az NMF a lakosság tudomására hozta, hogy alaptalanok az egyes rendőrtisztekről – köztük Ivan Nicolae őrnagyról – szóló álhírek. Ő is teljes

felelősséget tanúsító milíciai dolgozó, kötelességét szeretné teljesíteni. (A Nemzeti Megmentési Front Megyei Tanácsa megkezdte működését. *Háromszék*. 1989. dec. 29. 5. sz.)

1989. december 28.

Az RMDSZ Ideiglenes Intézőbizottsága és az ennek keretében megalakult sepsiszentgyörgyi ifjúsági szervezet tájékoztatási és jelentkezési irodát nyitott a Megyei Könyvtár (régii vármegyeház) épületében. Jelentkezni lehet egyénileg vagy kollektíven naponta 9–17 óra között. Az Ideiglenes Intézőbizottság felkérte a megye lakosságát, lépjenek be soraikba, alakítsák meg a községi, ifjúsági szervezeteket, jelentkezéseiket a legrövidebb úton kérték eljuttatni a könyvtárban működő irodába. (Az RMDSZ hírei. *Háromszék*. 1989. dec. 29. 5. sz.)

1989. december 28.

Az este folyamán Budapestről 15 gépkocsiból álló segélyszállítmány érkezett. Fekete György, a csoport vezetője elmondta, hogy gyógyszert, mobil kórházi műtőt, egyéb svájci gyártmányú berendezéseket hoztak. Ezen kívül a Budapesti Baromfi Vállalat ajándékát: 1 tonna konzerv, zsákos bab, borsó, hagyma stb. A gépkocsivezetők saját felajánlasként 5000 db. villanyégőt hoztak és élelmiszert, ruhaneműt és édességeket, amit érkezéskor szétosztottak a jelenlévőknek.

1989. december 28.

A sepsiszentgyörgyi kórházba folyamatosan érkeznek a segélyszállítmányok: a pécsi kórház mikrobuznyi gyógyszert küldött; magyarországi magánszemélyek gyógyszereket, antibiotikumokat, kötszert, fájdalomcsillapítókat, vérzéscsökkentőket és kisebb mennyiségben élelmiszereket ajánlottak fel. (A szolidaritás nem ismer határt. *Háromszék*. 1989. dec. 29. 5. sz.)

1989. december 29.

Délelőtt 10 órakor a megyeszékhely 2. sz. Ipari Líceumának dísztermében tárgyaltak a megye iskoláinak küldöttei a következő napirendi pontokról. Iskolai díszítőelemek kicserélése; szükséges javítások lebonyolítása, felkészülés a II. évharmadra; az ideológiai tartalmú könyvek, kiadványok kisélejtezése (nem elégetés, hanem átadás az Újrafelhasználható

Anyagokat Begyűjtő Vállalatnak); a régi rezsimet szolgáló tantárgyak kivétele a tantervből; új tankönyvek; felvételi rendszer, oktató-nevelőmunka struktúrájának átdolgozása; tanügyiék szabad szakszervezetének létrehozása. (Péter Sándor: Élnek az iskolák. *Háromszék*. 1989. dec. 29. 5. sz.) A tanügyiék szabad szakszervezetének létrehozását végül elhalasztották. (Péter Sándor: A mi felelőségünk. *Háromszék*. 1989. dec. 31. 7. sz.)

1989. december 29.

A Mezőgazdasági Termelőszövetkezeti Megyei Szövetség székházában megtartotta alakuló ülését a Szabad Földművesek Szövetségének Ideiglenes Demokratikus Szövetsége. Feladata lesz, hogy egybehangolja a megye mezőgazdasági termelőinek, mezőgazdasági egységek munkáját. (Közérdekű hírek. *Háromszék*. 1989. dec. 29. 5. sz.)

1989. december 29.

Megtartotta első ülését az NMF Megyei Tanácsa. A helyzetet értékelve megállapították, hogy fokozatosan normalizálódik a helyzet a gazdasági tevékenységben, ellátásban és a közbiztonság vonatkozásában. A tennivalók ellátásához a lakosság támogatását kérték. A tanács 9 tagú testületet választott, mely a megye gazdasági és társadalmi életének minden területét volt hivatva átfogni és irányítani. Bizottságot választottak, amely ellenőrzi a külföldi segélyszállítmányok fogadását, raktározását és méltányos elosztását, felhasználását. A bizottság tagjai kereskedők, újságírók, orvosok, papok és munkások képviselői. A tanács felhívással fordult a lakossághoz, amelyben nyugalomra, higgadtságra, a bizalom megelőlegezésére kértek, amíg minden probléma megoldódik és a személyes bosszú gondolatának elvetésére intettek. (A Nemzeti Megmentési Front megyei tanácsának ülése. *Háromszék*. 1989. dec. 30. 6. sz.)

1989. december 29.

A Szakszervezetek Művelődési Házának nagytermében megtartotta első találkozóját a megye demokratikus ifjúsága. A vállalatok, gazdasági egységek képviselői és egyetemi hallgatók, diákok sorai közül kikerült több mint félezer résztvevő szabadon, nyíltan beszélgetett a forradalom, az azóta eltelt időszak problémáiról, demokráciáról és az elkövetkezendőkben sorra kerülő főbb teendőkről. A találkozón felszólalt Németh Zsolt, a magyarországi FIDESZ

képviselője és David Campanale, az angliai szabad demokraták küldötte. (Ifjúsági találkozó. *Háromszék*. 1989. dec. 31. 7. sz.)

1989. december 29.

Gyógyszer, élelmiszer és ruhaneműből álló segélyszállítmány érkezett Veszprém megyéből, Veszeli János, a *Veszprémi Napló* újságírójának vezetésével. Az 1980-as évek közepén megszakadt kulturális együttműködés felelevenítésének igénye fogalmazódott meg. (Sylvester Lajos: Pakkot kaptunk. *Háromszék*. 1989. dec. 30. 6. sz.)

1989. december 29.

A budapesti Péterffy Sándor utcai kórház orvosa, dr. Iványi Tibor másodszor érkezett Sepsiszentgyörgyre egy 8 tehergépkocsiból álló konvoj élén, amely a Hajdú-Bihar megyei Tétlen község, Nyíregyháza város, a budapesti Péterffy Sándor utcai kórház, a Zichy Galéria, a magyarországi Evangéliumi Testvéri Közösség és egyéb lakossági felajánlásokból származó segélyszállítmányt tartalmazta: gyógyszer, élelmiszer és ruhanemű a megyei kórház részére.

A Magyar Vöröskereszt segélyszállítmánya gyógyszert, kötszert, élelmiszert és ruhaneműt tartalmazott, amelyet 3 mikrobusszal és 1 tehergépkocsival szállítottak.

1989. december 29.

A ceglédi kórház adománya kötszert, gyógyszert és infúziócsomagot tartalmazott.

Cegléd város küldeményét tartalmazó szállítmányt elkísérte Németh Zsolt, a FIDESZ választmányi tagja, aki magával hozta David Campanale-t, az angliai Liberális Párt politikusát.

A budapesti XVI. kerületi, rákosszentmihályi református lelkészházaspár, Pánczél Tivadar és felesége a megyei kórház csecsemőosztályának jelentős mennyiségű gyógyszert, kötszert küldött.

Debrecen város adományát Sámy László, a Csokonai Színház énekese, az MDF helyi szervezetének tagja kísérte el Sepsiszentgyörgyig. A gyűjtést a debreceni református egyház szervezte és kenyeret, cigarettát, gyógyszert és ruhaneműt tartalmazott.

A küldeményeket az NMF Megyei Tanácsa és a megyei kórház munkaközössége vette át. (Tovább érkeznek a segélyszállítmányok. *Háromszék*. 1989. dec. 30. 6. sz.)

1989. december 30.

Az elmúlt években Sepsiszentgyörgyön működött és újonnan ideológiai-kritikai műhellyé alakult Tudományelméleti Műhely csatlakozott az RMDSZ helyi szervezetéhez. A műhely tagjai, akik nemrégiben a Kriterion Könyvkiadó *Tény és Való* című kötetében mutatkoztak be az országos nyilvánosság előtt, felajánlották közreműködésüket a szervezet tevékenységének elméleti megalapozásában. Elképzeléseik szerint ez a hozzájárulás a szociológia, társadalomelmélet és nemzetiségpolitika témakörökben tartandó előadássorozatok megszervezését és lebonyolítását, a szervezet által kidolgozandó alapszabályuknak összeállításában való részvételt (vagy csupán tanácsadást) is magába foglalja. (Az RMDSZ hírei. *Háromszék*. 1989. dec. 30. 6. sz.)

1989. december 30.

A megyei rendőrség főnöke, Ardelean Gavril ezredes közzétette azt a nyilatkozatot, amelyet december 24-én fogadtak el a Belügyminisztérium Kovászna Megyei Felügyelőségének teljes személyzetének jelenlétében. „Egész hozzáállásunkkal csatlakozunk az NMF Tanácsa által kidolgozott és irányított új politikai vonalhoz, államszervezéshez és gazdasági-társadalmi újjáépítéshez, valamint teljes határozattal, hazafias odaadással vállaljuk, hogy teljesítjük az összes feladatokat és küldetéseket. Jelentjük, hogy ezekben az igazi forradalmi decemberi napokban nem hajtottunk végre egyetlen elítélendő parancsot, sem cselekedetet a megye forradalmi erői vagy a lakosság ellen. A hadsereggel és a hazafias gárdákkal karöltve vettek részt a municípium, a városok és községek főbb objektumainak védelmében, a közrend és a csend helyreállításában.” (Nyilatkozat. *Háromszék*. 1989. dec. 30. 6. sz.)

1989. december 30.

Az NMF Megyei Tanácsának tagjai, valamint a dolgozók más képviselői, vállalatok és intézmények vezetői Sepsiszentgyörgyön találkoztak Király Károllyal, az NMF országos tanácsának alelnökével. Király Károly ismertette az országos helyzetet, az NMF közeli és távlati elképzeléseit, konkrét tanácsokat adott a megyei ideiglenes vezetésnek a helyzet normalizálásával, a forradalmi vívmányok megerősítésével, a további demokratikus kibontakozás járható útjával kapcsolatban. Hangsúlyozta, a szabadság még nem hozta el az új társadalmat, ezért dolgozni, felelősen cselekedni kell mindenkinek, és ezeknek a cselekedeteknek szabályozója a józan emberi értelem, a demokratikus közgondolkodás, a

törvényesség, az együttélés írott és íratlan szabályainak tiszteletben tartása. A továbbiakban meghallgatott több szakembert, közéleti személyiséget, kérdésekre válaszolt és interjút adott a *Háromszék*nek. (Találkozó Király Károllyal. *Háromszék*. 1989. dec. 31. 7. sz.)

1989. december 30.

A vállalatok és intézmények képviselőivel tartott tanácskozáson megalakították a Nemzeti Megmentési Front Sepsiszentgyörgy Muncípiumi Tanácsát. A testület hivatása az áprilisi szabad választásokig biztosítani a muncípium életének normális menetét. Elnök: Gajzágó Márton gazdasági közíró; alelnökök: Covaciu Mihai építész és Sztakics István közgazdász; titkár: Román Rudolf; tanácsstagok: Tamás Dombi János, Veress Gergely és Márton Árpád. (Megalakult a Nemzeti Megmentési Front Sepsiszentgyörgy Muncípiumi Tanácsa. *Háromszék*. 1989. dec. 31. 7. sz.)

1989. december 30.

Hollandiából, Naudwijk városából több tonna gyógyszer, orvosi felszerelés, élelmiszer érkezett. A szállítmányt Sepsiszentgyörgy három református lelkipásztora vette át és osztja el a rászorulóknak között.

A Veszprémi Színház művészeinek felhívására gyűjtés indult megyénk hét településén, az így összegyűlt adományok az MDF segélyszállítmányával együtt érkeztek Kovászna megyébe. A színház művészegyüttese videofelvételt küldött sepsiszentgyörgyi kollégáinak és a videó válasszal még december 30-án visszaindultak Veszprémbe. (Tovább érkeznek a segélyszállítmányok. *Háromszék*. 1989. dec. 31. 7. sz.)

1989. december 31.

A külföldi segélyeket elosztó bizottság közölte, hogy a nagy mennyiségű humanitárius szállítmányokat a legnagyobb felelősséggel veszik át, leltározzák és raktározzák. A bizottság gondoskodik ezek méltányos szétosztásáról, illetve értékesítéséről az ünnepek követo napokban. Biztosították a lakosságot, hogy tekintetbe véve a prioritásokat, minden küldemény a legindokoltabb helyre kerül. (A külföldi segélyeket elosztó bizottság részéről. *Háromszék*. 1989. dec. 31. 7. sz.)

1990. január 3.

Ülésezett az NMF Megyei Tanácsa. Az ülés elején a fiatal forradalmárok képviselői tiltakoztak Orbán Árpád személye ellen és elégedetlenségüket fejezték ki, amiért az NMF Megyei Tanácsában nem kaptak helyet megfelelő számban azok a fiatalok, akik a régi megyevezetőség és a Ceaușescu-diktatúra képviselőinek elzavarásában részt vettek. Az élénk vitát lezárva, a tanács és a forradalmi ifjúság képviselői megegyeztek, hogy vezetőtisztségben marad Orbán Árpád, Hobincu Zoltán és Ion Todiraș. A következőkben a Megyei Kereskedelmi Igazgatóság részéről Demeter Klára ismertette a külföldi segélyek elosztásának menetét. Ezek szerint az innen származó termékeknek egy részét a kereskedelemben értékesítették és az innen befolyt összegeket a Libertatea 1989 számlájára utalták, amely gyakorlat a következőkben is érvényes lesz. Tárgyalták az élelmiszerellátás problémáit és megegyeztek a jegyrendszer fenntartásában, annak érdekében, hogy mindenkinek jusson élelmiszer. A tanács további határozatokat is hozott: dr. Veress Lászlót a Mezőgazdasági Igazgatóság növénytermesztési igazgatójának nevezték ki. A Kovászna megyei Rendkívüli Katonai Bíróság tagjai pedig a következők lettek: Ördög András és Nagy Albert bírók, Petre Cîrstoiu, Ion Antonescu és Ion Florescu a hadsereg képviselői. (Ședința Consiliului județean al Frontului Salvării Naționale. *Cuvântul Nou*. 1990. jan. 4.)

1990. január 3.

Elkobozták Barkó Istvántól azt a videokazettát, amelyre a december 22-i sepsiszentgyörgyi eseményeket vette fel. A lakásán megjelent Augustin Avram százados a helyi hegyivadász egységtől, Gavril Uță a sepsiszentgyörgyi rendőrségtől és Luppinger Attila államügyész, majd magukkal vitték a kérdéses kazettát, ami olyan felvételeket is tartalmazott, amelyek a katonai egység területén készültek. (Torma Sándor: A letartóztatott videokazetta. *Háromszék*. 1990. jan. 10. 13. sz.)

1990. január 4.

Versailles város polgármesterének, André Damiennek a kezdeményezésére egy küldöttség érkezett Sepsiszentgyörgyre: Kálnoky Tibor, Alexis Gressier, Loic Chapeaux, Patrick de Vorges, Jean Sebastien Quignard, Arnaud Trillard, Chevalier Chavanne, valamint Renaud Ego, a *Quotidien de Paris* szerkesztője és Kálnoky Boris, a *Die Welt* szerkesztője (Kálnoky Tibor és Boris a Háromszékről a két világháború között elszármazott grófi család tagjai). A segélyszállítmány szervezője Szabó György. A vendégek tolmácsolták André Damien

polgármester kezdeményezését testvérvárosi kapcsolat létrehozására vonatkozóan, aminek létrehozása érdekében személyesen fog Sepsiszentgyörgyre utazni (Versailles, oraș înfrățit cu Sfintu Gheorghe. *Cuvântul Nou*. 1990. jan. 5.)

1990. január 5.

Az NMF Kovászna Megyei Tanácsa megbeszélést tartott az élelmiszerellátó és forgalmazó dolgozók képviselőivel, amely nyomán közölték, hogy a fejadagrendszer a továbbiakban megmarad az ellátási nehézségek miatt. A másfél kiló cukoradagot felemelték 2 kilogrammra és az 1 kilogramm kenyérlisztet szintén kettőre. Sertéshúst nem árusítanak januárban, azt a feldolgozó vállalat kapja, hogy a hentesáruhoz alapanyag legyen. (Incze: Javul a cukor és lisztellátás. *Háromszék*. 1990. jan.10. 13. sz.)

1990. január 5.

Sepsiszentgyörgy vezetősége elfogadta Veszprém városának az elmúlt múlt év karácsonyán tett ajánlatát a testvérvárosi kapcsolat létrehozására, és táviratban közölte azt. (Péter Sándor: Testvérvárosunk üzenete. *Háromszék*. 1990. jan. 6. 10. sz.)

1990. január 5.

Az MNF Megyei Tanácsának kezdeményezésére egy szakemberekből, a hadsereg tisztjeiből és az üzemek képviselőiből alakított testület eltávolította a volt állambiztonsági székházban és a megyei postahivatalnál beszerelt lehallgató készülékeket.

A hadsereg közleményben hozta nyilvánosságra, hogy a bíróság és az ügyészség illetékesei elkobozták Barkó Istvántól azt a videokazettát, melyet a december 22-i és azutáni eseményekről készített, tekintettel arra, hogy engedély nélkül a sepsiszentgyörgyi katonai egységen belül is filmezett. A videokazettát a katonai egység parancsnokának személyes védelme alatt őrzik, és biztosították a tulajdonost és a közvéleményt, hogy miután a katonai ügyészség képviselőinek jelenlétében törlik azokat a képkockákat, amelyek az egységen belül készültek, a videokazettát visszaszolgáltatják annak készítőjének, hogy dokumentumfilmként a tudományos kutatás vagy tévéközvetítések számára hozzáférhetővé tegye. (A katonai parancsnokság részéről. *Háromszék*. 1990. jan. 6. 10. sz.)

1990. január 5.

Karcagról négy fiatalember hozott segélyszállítmányt vonattal Sepsiszentgyörgyre, amely a karcagi orvosok kezdeményezésére lakossági adományokból gyűlt össze. Ferencz László, Konráth Bunika Mihály és Márkos Béla volt sepsiszentgyörgyi lakosok, német állampolgárok szervezte segélyszállítmánnyal gyógyszert hoztak a kórháznak és élelmiszert a református és a katolikus egyházaknak. (Tovább érkeznek a segélyek. *Háromszék*. 1990. jan. 6. 10. sz.)

1990. január 6.

Az RMDSZ társszervezeteként létrejött Romániai Magyar Demokrata Ifjak Szövetségének sepsiszentgyörgyi alapító tagjai: Antal Álmos, Farkas Réka, Horváth Alpár, Márton Árpád, Kopacz Attila, Tóth Tamás és Várhegyi Attila nyilvánosságra hozták, hogy szervezetüknek nincs még programja, az RMDSZ-kiáltvánnyal azonosulnak, illetve menet közben a beérkező vélemények alapján kívánják formálni azt. Szándékukban áll a tömegbázis létrehozása, szakértelem bevonása, a magyar diákság érdekeinek védelme és tömegtájékoztatás az érdekvédelemről, valamint nem fogadják el a szélsőséges nézeteket. (Hőzöngő fiatalok? *Háromszék*. 1990. jan. 6. 10. sz.)

1990. január 6.

Nagyobb segélyszállítmány érkezett Hollandiából, amelyből az NMF Megyei Tanácsa 13 tonna narancsot vett át és osztott szét gyermekek között. A szállítmány többi részét a református egyház vette át a hollandok óhajának megfelelően. Az NMF Megyei Tanácsa mellett működő segélyosztó bizottság elnöke, Demeter Klára szerint a Front csak azokkal a segélyszállítmányokkal foglalkozik, amelyek nem kimondottan valamely közösség címére érkeznek. „Ha figyelembe vesszük a segélyt hozók óhaját, nem avatkozhatunk be a meghatározott címzetteknek érkező szállítmányok elosztásába”. A bizottság által addig átvett gyógyszereket a kórházhoz küldik, ahol egy külön bizottság leltározza fel. Az élelmiszereket és ruhaneműket kórházaknak, árvaházaknak, az oltszemi kiegészítő iskolának és a hídvégi öregotthonnak adták tovább, ezenkívül az áldozatok családtagjainak, sebesülteknek, katonáknak, a hazafias gárdák tagjainak és az Állomás negyedi lakáskárosultaknak juttattak. Mosóport, cukrot és lisztet üzletekben forgalmaztak, az ebből származó összeget az országos segélyalapba fizették be. (Incze Ibolya: Az NMF-hez érkezett segélyekről. Ki mit kap? *Háromszék* 1990. jan. 9. 12. sz.)

1990. január 8.

A Megyei Egészségügyi Igazgatóság igazgatója, dr. Iacob Cornel utasítást adott a segélyekből érkező gyógyszerek patikákba való kiszállítására, hogy kezdjék el azok szétosztását az ingyen gyógyszerekre jogosultak között. A gyógyszersegélyek átvételével megbízott Bodor Ágnes gyógyszerész a késést azzal indokolta, hogy a szortírozás, leltározás igen aprólékos munka és az ebben résztvevő gyógyszerészek szakmai felelőssége, hogy ellenőrizetlen orvosságok ne jussanak a lakossághoz. (Simó Erzsébet: Hol van a gyógyszer. *Háromszék*. 1990. jan. 9. 12. sz.)

1990. január 9.

A Sepsiszentgyörgyi Színház magyar tagozata folytatta Asztalos István *A fekete macska* című vígjáték bérletes előadásait. A Szakszervezetek Művelődési Házában újraindult a táncház. (Közérdekű hírek. *Háromszék*. 1990. jan. 9. 12. sz.)

1990. január 9.

Dupac Mircea, a Belügyminisztérium Kovászna Megyei Főfelügyelőségének egykori főfelügyelője interjút adott a *Háromszék*nek. Ebben beszámolt, hogy az öt évvel ezelőtti Mihai Viteazul-szoborcsoport elleni robbantási kísérlet utáni őrségváltás után helyezték Sepsiszentgyörgyre. A decemberi eseményekkel kapcsolatban kiemelte, hogy személyesen neki fontos szerepe volt abban, hogy feletteseit kijátszva a megyében és a megyeszékhelyen nem történt vérfürdő. Közlése szerint meggyőzte a megyei első titkárt, hogy a temesvári események utáni napokban szüntessék meg az erődemonstrációt, a 21, illetve 30 főből álló antiterrorista csoportot elszigetelve, fegyvereiktől megfosztva tartotta a Securitate épületének teketermében, akik az ő parancsa ellenére is akcióba lendülhettek volna. Véleménye szerint a *Scânteia Tineretului* 18. számában megjelent *Néhány tanács azoknak, kik e napokat a tengeren töltik* című, S. P. monogrammal szignált írás valóban rejtjeles parancs volt. A Ceaușescu menekülése előtt telefonon közölte a villanymotorgyár, textilgyár, cigarettagyár és gépgyár vezetőivel hogy a munkások nyugodtan kivonulhatnak tüntetni, mert nem lőnek. (Simó Erzsébet: „Gyónni akarok”. Beszélgetés Dupac Mirceával a Belügyminisztérium Kovászna Megyei Főfelügyelőségének egykori felügyelőjével. *Háromszék*. 1990. jan. 9. 12. sz.; jan. 10. 13. sz.)

1990. január 9.

Megalakult az RMDSZ Muncípiumi Szervezete, amelynek irányítására egy 15 tagú testületet választottak meg. Elnök: Vánca Árpád technikus; alelnökök: Benczédi Sándor építészmérnök és Eröss Péter tanár; titkár: Fóris Pál fényképész. Székhelye a Megyei Könyvtár épületében. (Az RMDSZ hírei. *Háromszék*. 1990. jan. 10. 13. sz.)

1990. január 9.

A Romániai Cigányok Demokrata Frontja Kovászna Megyei Szervezete megtartotta alakuló ülését az Őrkő alatti lakótelepen, szabad ég alatt, ahol megválasztották vezetőiket is. Elnök: Dima Dániel, a helyi Fafeldolgozó kombinát munkása; első alelnök: Mocsel Ferenc, az Állami Baromfitenyésztő Vállalat munkása; fiatalok problémájával megbízott alelnök: Majlát György, kovásznai földműves. Az elnök nyilatkozata szerint a megyében élő cigányokat képviseli, mintegy 60 ezer tagra számítanak. Programjukban szerepel a társadalmi felemelkedés; anyagi, szellemi egyenjogúság elérése; saját iskola, mesterség, munkahely általi felemelkedés; barátságban élni más nemzetiségekkel; támogatják az NMF közleményében foglaltakat. (Miklósvári Sándor: Sok tízezer cigány nevében. Beszélgetés Dima Dániel úrral, a Romániai Cigányok Demokrata Frontja Kovászna Megyei Szervezete elnökével. *Háromszék*. 1990. jan. 11. 14. sz.)

1990. január 10.

Megalakult a megyei kiszgazdák és állattenyésztők érdekvédelmi szervezete Gazdakör néven. Vezetőség: Molnár András, Daragics György, Lepedus András, Molnár Ferenc, Bács György és Parabut Gyula. Célja felleltározni, számba venni a falvak birtokait, hazavinni a föld mellé, akit visszahúz a szíve és kényszerítő körülmények hatására hagyta el azt. Újraéleszteni a háztáji gazdaságot. (Gazdakör. *Háromszék*. 1990. jan. 16. 18. sz.)

1990. január 10.

Az NMF Muncípiumi Tanácsa megtartotta első ülését, ahol elemezték a végrehajtó büro eddigi tevékenységét a muncípium gazdasági és társadalmi egységeiben alakuló NMF-tanácsok szervezésében, a muncípium adminisztratív vezetésének kijelölésével kapcsolatos kérdéseket, illetve határozatokat fogadtak el. Eldöntötték, hogy a tanács január 13-án, szombaton nevezi ki az új adminisztratív vezetést. Jelöltek: Ábrahám Árpád, tejipar; Mihály

Sándor, Villamos Berendezéseket Gyártó Vállalat; Dusa Doru és Kovács Béla, gépgyár; Nyilas József és Flora Virgil, tervezőintézet. (A Nemzeti Megmentési Front Muncípiosiumi Tanácsának ülése. *Háromszék*. 1990. jan. 12. 15. sz.; Mihai Covaciu: Prima reuniune în plen a Consiliului municipal al Frontului Salvării Naționale. *Cuvântul Nou*. 1990. jan. 12.)

1990. január 11.

A sepsiszentgyörgyi cigányok népes csoportja betörte a római katolikus plébánia kapuját, kerítését, behatoltak az udvarra és erőszakkal próbálták megszerezni a segélycsomagokat, amiért a katonaság és rendőrség segítségét kellett igénybe venni. Az események hatására a plébánia úgy döntött, hogy érvényteleníti azokat az értesítő lapokat, amelyeket a segélyre jogosult családoknak küldtek előzőleg ki, csomagokat készít a cigány családok számára, amit karhatalmi fedezettel szállítanak ki a helyszínre, a megmaradt élelmiszerek szétszétásban pedig a vállalatok vezetőinek segítségét kérték, mert a továbbiakban nem kívántak csomagokat osztani. (A sepsiszentgyörgyi katolikus plébánia közli. *Háromszék*. 1990. jan. 12. 15. sz.)

1990. január 12.

250 személy részvételével újra szavazás alá bocsájtották és megerősítették a NMF Megyei Ideiglenes Tanácsának tagjait. Orbán Árpád, a tanács elnöke beszámolt az elvégzett munkáról; a megteremtődött szervezési keretről; arról, hogy még nincs megfelelő működése a helyi (intézményi, vállalati) tanácsoknak; az ellátás és a közszolgáltatások állapotáról. Demeter Klára a megyébe érkezett segélyszállítmányok sorsáról számolt be. Az új tanácslista: Albert Ernő, Bagoly Tibor, Bartha Mihály, Bartha Csaba, Benedek Levente, Grijan Gheorghe, Boda János, Covaciu Mihai, Cucu Ioan, Dali Sándor, Demeter Klára, Dobre Radu, Dragoș Ioan, Gherasim Vasile, Gajzágó Márton, Ambrus László, Incze Sándor, Kozsokár Gábor, Kupffermann András, Kusztos Tibor, Laczkó Bálint, Luca Ioan, Man Vasile, Máthé Sándor, ifj. Tulit Attila, Șelaru Aurel, Iliescu Mariana, Olosz Gergely, Orbán Árpád, Őrsi Imre, Péter Mária, Puskás Bálint, Radu Viorel, Székely László, Nagy Klára, Sylvester Lajos, Tóth József, Török Áron, Török Áron lelkész, Tulit Attila, Maior Emil, Florescu Ion, őrnagy, Vincze Benjámín, Vlădăreanu Aurel, Sasu Silvestru, Tudoran Aurel és Fodor Pál. A mechanikai Vállalat és az MTSZ-ek Megyei Szövetsége, a Gépkocsizó- és Szállító Vállalat, a Fafeldolgozó Kombinát újabb munkahelyi megbeszélés után küldi el jelöltjeit. A Végrehajtó

Büro összetétele: Orbán Árpád elnök; Gherasim Vasile és ifj. Tulit Attila alelnökök; Puskás Bálint titkár; Benedek Levente, Dali Sándor, Őrsi Imre, Radu Viorel és Demeter Klára tagok. (Péter Sándor: A Nemzeti Megmentési Front Megyei Ideiglenes Tanácsának összetétele. *Háromszék*. 1990. jan. 13. 16. sz.; Adunarea de confirmare a reprezentanților oamenilor muncii în Consiliul județean al Frontului Salvării Naționale. *Cuvântul Nou*. 1990. jan. 13.)

1990. január 12.

A volt pártszékház előtti téren éjszakába nyúló tüntetés zajlott le, résztvevői egy 25 pontban foglalt petíciót juttattak el a megyevezetőséghez, amiben követelték a rendőrfőnök leváltását, a szexuális kollaboránsok névsorának közzétételét, Dupac Mircea letartóztatását, Orbán Árpád és a megyei NMF lemondását, valamint a kereskedelmi egységek vezetésének leváltását. (Kovászna Megyei Levéltár. Kovászna Megyei NEIT fondja. 1990/90. irattári egység. 39. lap.)

1990. január 12.

Megalakult a Romániai Képzőművészek Szövetségének Kovászna megyei fiókjá. Vezetői: Baász Imre, Vinczeffy László és Űtő Gusztáv; pótagok Kosztándi Jenő és Deák M. Rita. (Alakuló ülés. *Háromszék*. 1990. jan. 13. 16. sz.)

1990. január 13.

Az előző napi tüntetések hatására írásban benyújtotta lemondását Gherasim Vasile és Puskás Bálint. Orbán Árpád a rend megtartására hivatkozva kérte ezen döntések visszavonását. „A munkát folytatni kell” – biztatta a bizottság demoralizálódott tagjait és a lemondani vágyókat, akik végül megváltoztatták döntésüket. (Kovászna Megyei Levéltár. Kovászna Megyei NEIT fondja. 1990/90. irattári egység. 39. lap.)

1990. január 13.

Az NMF Megyei Tanácsának ülésén a megye polgármesterének választották Kozsokár Gábor jogászt, alelnököknek pedig Pop Dumitru közigazdászt és Péter Zoltán jogászt. A megyei polgármesteri hivatal büroójának többi tagjait a továbbiakban választják meg. Kozsokár Gábort egyúttal felmentették az NMF Megyei Tanácsának tagságából. Létrehozták a lakossági

ügyfélszolgálati bizottságot a következők részvételével: Aurel Şelaru, Lucia Străchinaru és Varga Zoltán. (Comunicat. *Cuvântul Nou*. 1990. jan. 14.)

1990. január 13.

A Megyei Könyvtár kék termében megtartotta alakuló ülését a Szabad Földművesek Demokrata Szövetsége, amelyen a termelőségvetkezetek, szövetségi társulatok és a magántermelők képviselői vettek részt. Megválasztották elnöknek Gál Lászlót, alelnöknek Szakács Nagy Magdolnát. (Az RMDSZ hírei. *Háromszék*. 1990. jan. 16. 18. sz.)

1990. január 15.

Nászta Katalin, a Zalaegerszegi Színház művésznője Aradi Tibor, Zalaegerszeg polgármesterének megbízásából átadta Gajzágó Mártonnak, a sepsiszentgyörgyi NMF elnökének azokat a hivatalos okmányokat, amelyben testvér-települési kapcsolatokat kezdeményeznek.

1990. január 15.

A Kereskedelmi Líceum tanárai hazaérkeztek Veszprémből, ahol kölcsönös diáktáboroztatásról állapodtak meg. (Az RMDSZ hírei. *Háromszék*. 1990. jan. 16. 18. sz.)

1990. január 15.

Nemes Levente, a Sepsiszentgyörgyi Színház NMF-elnöke kijelentette, hogy szükséges újraértelmezni és újraépíteni a széthullóban lévő magyar színházat és szakítani kell a Ceauşescu-féle kultúrpolitikával, fel kell támasztani az elmúlt 40 év legjobb művészi hagyományát. (Simó Erzsébet: Új idők új színháza – beszélgetés Nemes Leventével a sepsiszentgyörgyi színház NMF-elnökével. *Háromszék*. 1990. jan. 16. 18. sz.)

1990. január 16.

Az NMF Muncípiumi Tanácsa ülésén kinevezték a hivatal új vezetőit. Polgármester: László Gyula közigazdász; helyettes: Dumitrescu Ion építész; titkár: Györgyjakab Miklós Attila jogász. A polgármester kijelentette, hogy prioritásnak tekinti a termelőmunka beindítását, a megkezdett építkezések befejezését, a bontások leállítását és új templomok építését. (Új polgármester Sepsiszentgyörgyön. *Háromszék*. 1990. jan. 17. 19. sz.)

1990. január 16.

Megbeszélést tartottak a Megyei Tanfelügyelőségen a megyeszékhely középfokú iskoláinak az igazgatói az osztályok megosztásáról a tanulók nemzetiségi összetétele szerint. Albert Ernő, az NMF Megyei Tanácsának tanügyi felelőse a magyar anyanyelvű tanulók magyar osztályokba való átíratásáról kijelentette, hogy nagy felelősség hárul az osztályfőnökökre, nekik kell elmagyarázni, milyen előnyökkel jár az ismeretszerzésben az anyanyelv használata. Felhívta figyelmüket, hogy nem szabad elzárkózni a lehetőség elől a XII. osztályos tanulók esetében sem, nem szabad a lehetőséget elszalasztani. A tanerőhiányra vonatkozóan pedig kijelentette, vissza kell térjenek a megyébe az idegen vidékre kihelyezett magyar nemzetiségű tanárok. (Péter Sándor: Nekünk most kell cselekednünk. *Háromszék*. 1990. jan. 17. 19. sz.)

1990. január 17.

A sepsiszentgyörgyi római katolikus templomban koncertet tartottak a forradalom mártírjainak emlékére. A Vox Humana kórus Mozart *Requiem*jét adta elő. (Nagyhalmágyi József: In memoriam. *Háromszék*. 1990. jan. 18. 20. sz.)

1990. január 17.

A Romániai Magyar Demokrata Ifjak Magyar Szövetsége sepsiszentgyörgyi Intéző Bizottsága a továbbiakban az országszerte meghonosodott MADISZ megnevezést használja. (Az RMDISZ részéről. *Háromszék*. 1990. jan. 18. 20. sz.)

1990. január 18.

A pécsi Leöwei Gimnázium küldöttei hét év kihagyás után látogatást tettek a Mikó Kollégiumba és kinyilvánították szándékukat a kapcsolat újjáélesztésére. (Pécsiek vendégségben. *Háromszék*. 1990. jan. 19. 21. sz.)

1990. január 18.

A Dózsa György Munkásklubban a Keresztény Demokrata Nemzeti Parasztpárt Kovászna megyei sejtje megtartotta alakuló ülését. A párt múltjáról Ion Lup és Cristian Pavaluga egyetemi előadó tartott előadást. Céljuk a teljes szabadság; a kommunizmus (és nem a kommunista párt) elleni küzdelem; a föld visszaszolgáltatása a parasztságnak; a kisipar és az

ipar támogatása; az 1923-as alkotmány visszaállítása; támogatják a nemzeti kisebbségek teljes egyenjogúságát; teljes mértékben elfogadják az anyanyelvi jogköveteléseket. A vezetőség megválasztását január 22-re tűzték ki. (Kézdi: Alakuló gyűlés. *Háromszék*. 1990. jan. 19. 21. sz.)

1990. január 19.

A Székely Mikó Kollégiumban (korábban Matematika–Fizika Líceum, régi nevét január első felében állították vissza az iskola saját kezdeményezésére, nem hivatalosan) megválasztották az igazgatókat és a vezetőtanácsot. Főigazgató: Bíró Béla matematikus; aligazgatók: Radu Mircea matematikus; Kádár István földrajz szakos tanár.

A Mikes Kelemen Líceumban igazgatónak választották Pál Ferencet, aligazgatók Ravasz József és Lambescu Lidia.

3. számú Ipari Líceumban igazgató Erdélyi László, aligazgató Szeibert József.

Gazdaság és Államigazgatási Líceum igazgatója Ferenczy Tibor, aligazgatók Micu Lucia és Máthé Dénes. (Péter Sándor: Az a bizonyos európai színvonal. *Háromszék*. 1990. jan. 20. 22. sz.)

1990. január 19.

Megalakult a Romániai Szabad Rádió–Televízió Stúdió Kovászna megyei fiókja, mintegy válaszként a televízió magyar nyelvű adásának január 15-i felhívására. A fiókszerkesztőség célja a magyar nemzet szolgálata, az új demokrácia ügyének támogatása, információ szabad áramlása, a nemzeti és nemzetiségi létjogaink védelme, az NMF irányelveinek követése, az RMDSZ céljainak célravezető és hatékony népszerűsítése, a megye történelmi-kulturális hagyományainak feltárása, ápolása és népszerűsítése. (Hírek. *Háromszék*. 1990. jan. 20. 22. sz.)

1990. január 19.

A Mikes Kollégium dísztermében a VII–XII. osztályos diákok képviselői megalakították saját szakszervezetüket. A fővárosi diákülélen részt vettek – Ráduly Csaba, Keresztes Csaba, Chealfa Iulia, Hatos Adrian és mások – ismertették az ott elfogadott programot, amely a diákság sajátos kérdéskörére irányult. Az ideiglenes vezetőség: Ráduly Csaba és Gajdó Rares

elnökök; Orbán András és Hatos Adrian alelnökök; Keresztes Csaba és Lambescu Maria titkárok. (Diákszervezetek a Mikes Kollégiumban. *Háromszék*. 1990. jan. 20. 22. sz.)

1990. január 20.

Az éjszaka folyamán ismeretlen tettesek leverték a diákok által a Matematika–Fizika Líceum falára kitett Székely Mikó Kollégium feliratot. (Péter Sándor: Tanfelügyelő-választások. *Háromszék*. 1990. jan. 25. 26. sz.)

1990. január 22.

Sepsiszentgyörgyön elkezdődtek a tanfelügyelő-választások. Első napon három szakfelügyelőt választottak meg: Tulit Ilona, magyar nyelv és irodalom; Jakabos József, történelem és társadalomtudományok; Szász Árpád, matematika. (Tanfelügyelő-választások. *Háromszék*. 1990. jan. 23. 24. sz.)

1990. január 23.

Együttes ülést tartott a Kisiparosok Érdekvédelmi Szervezete és a Gazdakör, és úgy döntöttek, hogy a jobb boldogulás reményében a továbbiakban együttműködnek. Sürgetik a gazdakörök megalakulását és a háztáji parcellák kimérését, nehogy hozzá nem értők kezébe kerüljön a föld. (Nemes Zoltán: Egyesült a két „energiaforrás”. *Háromszék*. 1990. jan. 27. 28. sz.)

A Sepsiszentgyörgyi Színház magyar tagozata *Ha sírokon hajt ki a remény* címmel előadást tartott a kortárs magyar vers és próza legjelentősebb alkotásaiból az RMDSZ anyagi alapjának javára. (RMDSZ hírek. *Háromszék*. 1990. jan. 23. 24. sz.)

1990. január 24.

A Dózsa György Munkásklubban tájékoztató megbeszélést tartott a Szemerja negyed és városrész lakosainak részvételével a Magyar Demokrata Szövetség városi szervezete. A jelenlévők kiemelték, hogy vontatott és bátortalan a tagtoborzás, valamint, hogy az RMDSZ *Szándéknyilatkozatát* hatékonyabban kell népszerűsíteni. Megválasztották a Szemerja negyedi koordináló bizottságot: Könczey Júlia, Bordás Attila és Halmágyi Levente. Tagtoborzásra vállalkoztak: Ugri Jenő, Bakk István, Bedő Gábor, Biró Edit és Kós Zsófia. Az RMDSZ Szemerja negyedi tagságának észrevételeket, javaslatokat fogalmazott meg: Tőkés László tartson istentiszteletet Szemerján; hetenkénti vagy havonkénti autóbuszjáratok indítása

Veszprémbe, Szekszárdra és Zalaegerszegre; nemzetiségi jelek használata; magyar nyelvű ügyintézés az útlevélosztályon; nemzeti ünnepek megtartása. Megválasztották elnöknek Könczey László ügyvédet, alelnöknek Vánca Árpádot. A megbeszélés után videofilmet tekintettek meg Tőkés László szerepéről a forradalom első napjaiban. (RMDSZ hírek. *Háromszék*. 1990. jan. 26. 27. sz.)

1990. január 24.

A Dózsa György Munkásklubban tevékenykedő segélycsomag-elosztó bizottság elnöke közölte a lakossággal, hogy a csomagok elfogytak, feleslegesen ne fáradjanak oda. (Hírek. *Háromszék*. 1990. jan. 24. 25. sz.)

1990. január 24.

Folytatódtak a tanfelügyelő-választások, további megválasztott szakfelügyelők: Morogan Maria román nyelv és irodalomtanár; Jánó Gizella, biológiatanár; Lakos Béla magyartanár; Bejan Ioan, román nemzetiségű tanítók; Prezsmer Imola, magyar óvónők; Andres Zoia, román óvónők; Rákosi Zoltán, fizika-kémia; Farkas Csaba, testnevelés; Kákay László, idegen nyelvek; Fekete Miklós, ének-zene; Sándor István, technológia-gyakorlat; Ambrus Zoltán, pszichológia. Voiculescu Ioan Pavel megyei főtanfelügyelő kijelentette, hogy a központi *Adevărul* napilapban megszólaltatott Octavian Ardelean nem létező személy. (Az idézett újság 1990. január 21-i számában közölt *La noi nu v-ați găndit* című írásban ez a nem létező személy azt állította, hogy a szaktanfelügyelő választások üléseiről a román nemzetiségű tanerőket kitesékelték). (Péter Sándor: Tanfelügyelő-választások. *Háromszék*. 1990. jan. 25. 26. sz.)

1990. január 25.

Befejeződtek a tanfelügyelő-választások. Az eseményre meg volt hívva a megye összes tanintézetének az igazgatója és az NMF tanintézeti tanácsának elnöke. Főtanfelügyelőnek Szász Árpád matematikust választották meg, aki felszólalásában az oktató-nevelő munka tekintélyének visszaállításáról, a tartalom fontosságáról, iskolák autonómiájáról beszélt és arról a tervéről, hogy a megye iskoláinak oktatása európai szintre emelkedjen, jóval az fölé, ami korábban jellemző volt. (Péter Sándor: Befejeződött a tanfelügyelők megválasztása. *Háromszék*. 1990. jan. 26. 27. sz.)

1990. január 25.

A városok és községek frontelnökeivel valamint az újonnan kinevezett polgármesterekkel tartott megbeszélést a megyei tanács a következő témakörökben: hivatalok szervezése; jogkörü kérdések; bérezés; gazdasági egységek működtetése; mezőgazdaság talpra állítása. A résztvevők beszámoltak a városok és községek állapotáról, javaslatokat fogalmaztak meg a legégetőbb kérdésekre vonatkozóan. (A NMF Megyei Tanácsának ülése. *Háromszék*. 1990. jan. 26. 27. sz.)

1990. január 25.

Az Út- és Hídügyi Igazgatóság dolgozói elkezdtek a kétnyelvű településtáblák felszerelését, elsőként a megyeszékhely határában jelentek meg. (Kiemelt hír fényképpel. *Háromszék*. 1990. jan. 26. 27. sz.)

1990. január 26.

Megtartotta alakuló ülését a MADESZ Műemlékvédő Szakbizottsága. A Tervezőintézet tiztagú munkacsoportja nevében Máthé László – akit később megválasztottak a szakbizottság titkárává – olyan műemlékvédelmi műszaki dokumentációt mutatott be, amit az utóbbi években állítottak össze a szisztematizálás közvetlen veszélye alatt Háromszék, Hargita, Maros-mente, Udvarhelyszék és Barcaság egy részének népi építészetéről. A Műemlékvédelmi Szakbizottság vezetősége: Fekete Czompó Márta elnök; Zakariás Attila alelnök; Máthé László titkár. Tagok: Benczédi Sándor, Gazda Klára, Vinczeffy László, László Mihály, Cserey Zoltán, Tusa Attila, Olosz Gabriella, Kozák Albert és Kónya Ádám. Legközelebbi vitafórum megszervezésére Kónyát kérték fel és őt javasolta a MADESZ a leendő megyei műemlékvédő bizottság élére. (RMDSZ hírek. *Háromszék*. 1990. jan. 27. 28. sz.)

1990. január 26.

Az Állami Baromfitenyésztő Vállalat gyűléstermében megalakult az Állattenyésztők Országos Egyesületének megyei fiókja. Részt vett mintegy hetven állattenyésztő mérnök, technikus, állattartó, magángazda és néhány érdeklődő. A vezetőség kilenc tagja: Varga József, Simon Péter, Benkő Katalin, Szilágyi Pál, Szilágyi István, Stan Vasile, Csiszár Imre,

Rădoan Rodica és Moraru Milu. (Tompa: Az állattenyésztők egyesületének megyei fiókjá megkezdte működését. *Háromszék*. 1990. jan. 27. 28. sz.)

1990. január 27.

Megalakult az RMDSZ Jogi Bizottsága. Elnök: Köncei László; titkár: Kozma László; tagok: Rozsnyai Sándor, Mikó Zsuzsa, Kádár Béla, Gyerő József (Kovászna), Ötvös Zoltán (Kézdivásárhely) és Ráduly Sándor (Barót). (RMDSZ hírek. *Háromszék*. 1990. jan. 28. 29. sz.)

1990. január 30.

Az RMDSZ és a MADISZ megyei szervezete aláírásgyűjtést kezdeményezett a Bolyai Tudományegyetem, a marosvásárhelyi Orvosi- és Gyógyszerészeti Intézet és a magyar művészeti egyetemek újjászervezésére. Az íveket a RMDSZ sepsiszentgyörgyi székházában lehet aláírni, amit az Oktatásügyi Minisztériumhoz beadványban küldenek el. (RMDSZ hírek. *Háromszék*. 1990. jan. 31. 31. sz.)

1990. január 31.

Kovászna megye Polgármesteri Hivatala elhatározta, hogy nyilvános gyűlések színhelye a sepsiszentgyörgyi Nyári Színház lesz. (Nyilvános gyűlések helye: a kisstadion. *Háromszék*. 1990. febr. 2. 33. sz.)

1990. február 1.

A Kovászna Megyei Rendőrség főfelügyelője, Ardeleanu Gavril tájékoztatott arról, hogy a megyében megnőtt az alkoholfogyasztás, terjed a bűnözés, gyakoriak lettek a kocsmái verekedések, késelések és a lopások. A két amnesztiadekrétummal másfélszáz megyebéli szabadult a börtönökből. (Torma Sándor: Rendőrségről őszintén. 29 pisztoly és egyebek... Beszélgetés Ardeleanu Gavril ezredessel, Kovászna megyei rendőrség felügyelőjével. *Háromszék*. 1990. febr. 1. 32. sz.)

1990. február 1.

Az NMF Katonai Parancsnoksága tájékoztatott, hogy Dupac Mircea főfelügyelő elhagyta a megyét és Dolj megyében telepedett le családotól. Moldovan Sever állambiztonsági

parancsnok kórházban tartózkodott, de családja már elköltözött a fővárosba, ahová rövidesen ő is követi. (Orbán: Költöző belügyesek. *Háromszék*. 1990. febr. 1. 32. sz.)

1990. február 2.

A Megyei Villamossági Vállalat megtartotta első igazi közgyűlését, amelyen a dolgozók akarata érvényesült. Vezetőség: Butt Oszkár, igazgató; Toma Ioan, új főmérnök; Éltes Ferenc, visszatért főkönyvelő. Egyúttal új szakszervezet alapjait is lerakták. (Dukrét Lajos mérnök: Az első igazi közgyűlés. *Háromszék*. 1990. febr. 3. 34. sz.)

1990. február 2.

A Törekvés Kisipari Szövetség vezetősége: Mehedințiu Liviu elnök; Imre Jenő alelnök. Új vezetőtanácsot és ellenőrző bizottságot is választottak. (*Háromszék*. 1990. febr. 3. 34. sz.)

1990. február 2.

Megtörtént a megye egészségügyi vezetésében a tisztújítás. A kórház adminisztratív vezetése, a megyei front megbízottjai és a pénzügyi ellenőrző szervek közös fellépése nyomán lecsendesedett a segélycsomagok körüli szóbeszéd. A küldeményeket 59 részre osztották és a gyógyszereket és az orvosi eszközöket kórház osztályai, üzemi rendelők, egészségügyi körök, fogorvosi rendelők és iskolák részére juttatták el. (Simó Erzsébet: Újra a segélyszállítmányokról. *Háromszék*. 1990. febr. 3. 34. sz.)

1990. február 2.

Megtartotta alakuló ülését az orvosok szabad szakszervezete. Megvitatták a központi program- és alapszabály-tervezetet, a vezetőségválasztást elnapolták. Megválasztották a küldöttséget, amely a megyét képviseli a február 4-én Bukarestben tartandó független, szabad orvos-szakszervezet ülésén: dr. Nagy Lajos rétyi körzeti általános orvos; dr. Pănătescu Valdimir bükszádi általános orvos; dr. Jarnea Liliana előpataki általános orvos; dr. Nagy István mikóujfalusi fogorvos; Fésüs László gyakornok orvos. (Simó Erzsébet: Hírek az egészségügyből. *Háromszék*. 1990. febr. 3. 34. sz.)

1990. február 6.

Az Ipari Cikkek Forgalmazó Állami Kereskedelmi Vállalat igazgatót választott. A jelöltként nem indult Toboltoc Irina került vissza az igazgatói székbe; Petke László, aligazgató; Kiss Éva, főkönyvelő.

Az Élelmiszer- és Vendéglátóipari Kereskedelmi Vállalatnál bizalmi szavazáson leváltották Sima Ilie Eugent és Veress Gergely személyében új igazgatót választottak.

Olt Textilipari Vállalat új vezetősége: Szén Zoltán igazgató; Ferencz János műszaki aligazgató; Vater István főkönyvelő. Kereskedelmi aligazgatót még nem választottak.

Húsipari Vállalatnál Benga Nicolae igazgató; Badea Ioan főmérnök; Bajna Ferenc főkönyvelő.

Gépkocsizó- és Szállító Vállalatnál: Kocsis István igazgató; Bunescu Floriu főmérnök; Huza György főkönyvelő.

Malom- és Sütőipari Vállalat: Sándor Mária igazgató; Benedek Ildikó aligazgató, Múra Ormai Edit főkönyvelő.

Posta és Távközlési Igazgatóság: Fülöp István igazgató, Petruşan Alexandru aligazgató, Karda Zoltán főkönyvelő.

Megyei Turisztikai Hivatal: Mamina Radu igazgató; új aligazgatót még nem választottak.

Gáz-metán helyi kirendeltségének vezetőjét, Bordi János mérnököt a munkaközösség megerősítette beosztásában.

Borászati Vállalat: Kanabé József igazgató; Văcaru Gheorghe aligazgató; Năsulea Mariana főkönyvelő.

Megyei Község- és Lakásgazdálkodási Vállalat ideiglenes vezetőtanácsot állított fel, tagjai: Olosz Gergely főmérnök; Bokor Sándor mérnök, a szállítási vállalat aligazgatója; Balogh Miklós, a sepsiszentgyörgyi Község- és Lakásgazdálkodási Vállalat igazgatója; Fejér Ferenc, a kézdivásárhelyi Község- és Lakásgazdálkodási Vállalat igazgatója; Szász István közigazdász, a vállalat főkönyvelője és Rendi Julianna a vállalat jogtanácsosa.

Élelmiszer- és Vendéglátóipari Állami Kereskedelmi Vállalat: Veress Gergely igazgató; Hegyi Antal aligazgató; Deák Etelka főkönyvelő.

Megyei Egészségügyi Igazgatóság: dr. Şerban Ovidiu igazgató; dr. Péter Zoltán aligazgató; Benedek Levente gazdasági igazgató; a Megyei Kórház igazgatója, dr. Székely Balázs bőrgyógyász.

Szorgalom Szövetkezet: Szénégető Álmos elnök; Bartos Sándor alelnök; Bertalan Márton főkönyvelő.

Villamos Berendezéseket és Villanymotorokat Gyártó Vállalat: Kiss Lőrinc igazgató; Hariton Dan kereskedelmi igazgató; Demeter Antal főkönyvelő; a villanymotorgyár ideiglenes (90 napig) vezetője Kend János mérnök.

A PECO munkaközössége megerősítette tisztségében Tóth József igazgatót és Márkos István főkönyvelőt. (Simó Erzsébet: Ki lesz az igazgató? *Háromszék*. 1990. febr. 7. 37. sz.)

1990. február 7.

A svájci Evangéliumi Egyházak Segélyszolgálatja és a berni székhelyű Vöröskereszt Sepsiszentgyörgyön tartózkodó küldöttsége – Flavio Del Ponte sebészorvos, Margaret Schneckner, a Vöröskereszt megbízottja és Franz Schüle, az egyházak küldötte – arról tájékoztattott, hogy átfogó szociális, egészségügyi, egyházi és oktatásügyi támogatást szeretne nyújtani a megyének. Azt vették számba, hogyan tudnának segíteni a fennálló problémákon. Tervük szerint a segélyszállítmányaikat optimalizálva, célirányosan tanügyi, szociális intézményeket és egyházakat támogatnának. (Simó Erzsébet: Svájciak a jövőnkért. *Háromszék*. 1990. febr. 8. 38. sz.)

1990. február 8.

Az NMF Muncípiumi Bizottsága valamint a Polgármesteri Hivatal javaslatot tett a felsőbb szervekhez egyes sepsiszentgyörgyi utcák neveinek megváltoztatására: Dumitru Petrescu – Gödri Ferenc; November 7 – Császár Bálint; Karl Marx – Csutak Vilmos; Béke – Konsza Samu; Domb – Romulus Cioflec; Május 1 – Székely Mózes; Augusztus 23. – 1989. december 22. sugárút; Vörös Hadsereg – Hadsereg; Lenin – Forradalom; Munka Sugárút – Milea tábornok út; Strand – Mikes Kelemen. Visszaállítani a régi nevet: Sugás – Borvíz; Pacsirta – Templom; Mester – Daczó; Súlyom – Palló. Visszaállítani a Kálvin tér nevét. (Páljános Mária: Javaslatok utcanevekre. *Háromszék*. 1990. febr. 9. 39. sz.)

1990. február 8.

Az RMDSZ-nek a szórványmagyarok ügyeivel foglalkozó bizottsága megtartotta első találkozóját a Sepsiszentgyörgyön élő csángó magyarokkal. A bizottság tagjai: Bartos János, Tervezőintézet; Eröss Péter, Megyei Könyvtár; Eröss J. Péter, Gépgyár; Gazda József, Kovászna; Csángó Sándor, nyugdíjas; Pozsony Ferenc, Kézdivásárhely; Seres András,

Sepsiszentgyörgy; Vidor Aliz, Sepsiszentgyörgy. (RMDSZ hírek. *Háromszék*. 1990. febr. 16. 45. sz.)

1990. február 9.

Az RMDSZ háromszéki szervezete Sepsiszentgyörgyön megtartotta tisztújító közgyűlését, illetve megválasztotta új, végleges vezetőségét. A 25 tagú választmány elnöke Sylvester Lajos, alelnökei: Puskás Attila (Sepsiszentgyörgy), Nagy Sándor (Barót), Fábíán Ernő (Kovászna), Szócs Csaba (Kézdivásárhely). Az összetétel jelzi, hogy a szövetség fontos szerepet szán a városok környező falvakra gyakorolt vonzaskörének és ezért a hagyományos mezőgazdasági, kereskedelmi, ipari központok súlyát egy-egy alelnöki tisztség beiktatásával is növeli a területi munka koordinálása céljából. A választmányt tanácskozási joggal közvetlen egészíti ki a 14 szakbizottság vezetősége és a községi és falusi szervezetek elnökei. A szakbizottságok foglalkoznak a szövetség szervezési, jogi, tájékoztatási, ipari-kereskedelmi, mezőgazdasági, vallásügyi, oktatási-nevelési, ifjúsági és szóránymagyarság ügyeivel és a nőmozgalommal. A temesvári kezdeményezést felkarolva megalakult az RMDSZ magyar–román baráti köre is, amely a problémák párbeszéd útján történő rendezését szorgalmazza és ennek a szervezési kereteit teremti meg. (RMDSZ hírek. *Háromszék*. 1990. febr. 10. 40. sz.)

1990. február 10.

Az RMDSZ és a MADISZ szervezésében lezajlott a gyertyás, könyves néma tüntetés az anyanyelvi oktatásért. 14:30-kor kezdődött a gyülekező a Székely Mikó Kollégium előtt, ahonnan 15:00-kor, a harangok megszólalásakor indult el a tömeg. A menet elején *Édes anyanyelvünk* feliratot vittek. Útkereszteződéseknél, parókiáknál, gyáraknál és a Mikes Kelemen Líceumnál (ma a Mihai Viteazul Líceum épülete) újabb csoportok csatlakoztak. A Nyári Színház (kisstadion) és környéke megtelt résztvevőkkel, amelyek számát 50 000-re becsülték. Címer nélküli zászlók, gyárak, intézmények és környező falvak táblái emelkedtek a magasba. Sylvester Lajos, az RMDSZ elnöke felolvasta a háromszéki magyarok állásfoglalását és megköszönte a román barátok részvételét, szolidaritását. Este gyertyák világítottak az ablakokban, incidensek nem történtek. (Magyari: Teérterd, édes anyanyelvünk. *Háromszék*. 1990. febr. 12. 41. sz.)

1990. február 12.

Bejelentették a Szabad Cigányok Demokratikus Pártjának létrejöttét, amelyet a Fővárosi Törvényszéken 28/1990. szám alatt a 33. számú végzéssel jegyezték be. A januári alakuló ülésükön 271 alapító tag volt jelen. A párt élén a következő testület: Dima Dániel elnök; ifj. Dima Dániel alelnök, a fiatalok bizottságának vezetője; Dima Márton alelnök; Mondoc Ioan titkár; Deme Teréz titkár; Deme András titkár. A bizottságnak 16 tagja van, alapszabályzat szerint minden 16 évnél idősebb cigány tagja lehet, feltétel, hogy legyen munkahelye. (Szabad Cigányok Demokratikus Pártja. *Háromszék*. 1990. febr. 13. 42. sz.)

1990. február 12.

A Kovászna Megyei Rendőrfelügyelőség közleményben ismertette, hogy magyar fiatalok jelentkezését várják a rendőrtiszteket és altiszteket kiképző katonai iskolába szervezett felvételi vizsgákra. (Péter Sándor: Rendőr toborzó. *Háromszék*. 1990. febr. 13. 42. sz.)

1990. február 13.

A Szabad Demokrata Roma Párt képviselőiben Dima Dániel Jóka, Dima György, Mocsel Imre, Mocsel János, Dima Miklós, Ruzsa Tibor és ifj. Dima Dániel felkeresték az RMDSZ megyei vezetőségét és a két szervezet közötti együttműködés módjáról érdeklődtek. Jelezték, hogy koalícióra óhajtának lépni a szövetséggel a képviselőválasztásokon. (RMDSZ hírek. *Háromszék*. 1990. febr. 14. 43. sz.)

1990. február 14.

Másodszor vendégszerepelt Sepsiszentgyörgyön Ruha István hegedűművész. Ilarion Ionescu-Galați karmester közreműködésével Haydn C-dúr és Mendelssohn E-moll hegedűhangversenyét adta elő. (Nagyhalmágyi József: Ruha István újra nálunk. *Háromszék*. 1990. febr. 15. 44. sz.)

1990. február 16.

Megalakult a Nemzeti Szövetség Kovászna Megyei Ideiglenes Tanácsa. Orbán Árpád elnök ismertette a területi tanácsnak megalakulására vonatkozó törvényt, melynek értelmében az NMF volt Megyei Tanácsát kibővítik azokkal a bejegyzett politikai pártok és szervezetek képviselőivel, amelyeknek megyei, helyi képviseletei működnek. A paritás elvén, a megyében

létrejött formációk 3–3 képviselőt állítanak a tanácsba. Nem jelentkezett a sepsiszentgyörgyi székhellyel bejegyzett Szabad Cigányok Demokratikus Pártja. A területi tanács összetétele a következő: Albert Ernő, a Székely Mikó Kollégium tanára; Bagoly Tibor agronómus, a Megyei Mezőgazdasági Igazgatóság vezérigazgatója; Koszti István, a Nemzeti Szövetség Bereck Községi Ideiglenes Tanácsának elnöke; Benedek Levente közgazdász, a Megyei Egészségügyi Igazgatóság aligazgatója; Márton György, a Nemzeti Szövetség Barót Városi Ideiglenes Tanácsának elnöke; Covaciu Mihai mérnök, a Nemzeti Szövetség Sepsiszentgyörgy Muncípiumi Ideiglenes Tanácsának alelnöke; Cucu Ioan sepsiszentgyörgyi ortodox lelkész; Dali Sándor, a sepsiszentgyörgyi Állami Színház igazgatója; Demeter Klára közgazdász, a Megyei Kereskedelmi Igazgatóság aligazgatója; Dragoş Ioan nyugdíjas; Fodor Pál mérnök, Olt Textilipari Vállalat; Gál László közgazdász, az MTSZ Megyei Szövetségének elnöke; Gherasim Vasile szociológus, sepsiszentgyörgyi Agráripari Vállalat; Gajzágó Márton újságíró, a Nemzeti Szövetség Sepsiszentgyörgy Muncípiumi Ideiglenes Tanácsának elnöke; Ambrus László, a Nemzeti Szövetség Uzoni Ideiglenes Tanácsának elnöke; Incze Sándor sepsiszentgyörgyi református lelkész; Köncei László ügyvéd, sepsiszentgyörgyi Ügyvédi Kamara; Barta Ferenc, Műszaki-Anyagi Ellátóközpont; Kusztos Tibor kovásznai református lelkész; Bunescu Florin mérnök, sepsiszentgyörgyi Gépkocsizó- és Szállító Vállalat; Laczkó Bálint almérnök, Legelőgazdálkodási Vállalat; Luca Ioan villanyszerelő, a Nemzeti Szövetség Kovászna Város Ideiglenes Tanácsának elnöke; Man Vasile közgazdász, a Zöldség-Gyümölcs Vállalat igazgatója; Máthé Sándor mérnök, Villamos Berendezéseket és Villanymotorokat Gyártó Vállalat; Dinescu Mariane, Gazdasági és Államigazgatási Jogi Líceum tanára; Olosz Gergely, a sepsiszentgyörgyi Megyei Község és Lakásgazdálkodási Vállalat főmérnöke; Orbán Árpád közgazdász, az RMDSZ küldötte; Őrsi Imre közgazdász, a Gépeket és Gépkocsialkatrészeket Gyártó Vállalat főkönyvelője; Péter Márta, sepsiszentgyörgyi Húsipari Vállalat; Puskás Bálint jogász, a KTSZ-ek Megyei Szövetsége; Kerekes Ernő, Fafeldolgozó Kombinát; Székely László, Kovászna Megyei Erdészeti Felügyelőség; Nagy Klára orvos, Megyei egészségügyi Igazgatóság; Tóth József technikus, a Kőolajipari Termékeket Forgalmazó Vállalat igazgatója; Török Áron mérnök, a Megyei Tervezőközpont igazgatója; Török Áron sepsiszentgyörgyi unitárius lelkész; Tulit Attila mérnök, a Megyei Építő- és Szerelő Vállalat igazgatója; Maior Emil, Fogyasztási Szövetkezetek Megyei Szövetsége; Florescu Ion őrnagy, Kovászna Megyei katonai Parancsnokság; Vincze Benjámín, a Nemzeti Szövetség Kézdivásárhely Város Ideiglenes Tanácsának elnöke; Vlădărean Aurel, Megyei

Vízgazdálkodási Hivatal; Sasu Silvestru munkás, Zágon; Tudoran Aurel, Nemzeti Szövetség Bodzaforduló Városi Ideiglenes Tanácsának elnöke; Bartha Csaba állatorvos, sepsiszentgyörgyi Állami Baromfitenyésztő Vállalat; Benkő András, kézdivásárhelyi nyugdíjas; Gyerő Melinda mérnök, sepsiszentgyörgyi Kertészeti Társulás. A politikai pártok és szervezetek Kovászna megyei szervezeteinek képviselői a megyei tanácsban: RMDSZ részéről: Sylvester Lajos újságíró; Kiss Jenő tanár, a Megyei Könyvtár igazgatója; Szabó Bojta építészmérnök, Megyei Építő- és Szerelő Vállalat; MADISZ: Zsigmond László fizikus, Legelőgazdálkodási Vállalat; Boér Hunor geológus, sepsiszentgyörgyi Geológiai Intézet; Tulit Attila segédprogramozó, Megyei Építő- és Szerelő Vállalat; Ökológiai Mozgalom: Radu Viorel geológus, Borászati Vállalat; Oprescu Ioan erdészmérnök, Erdészeti Felügyelőség; Aldescu Mihail mérnök, az Élelmiszeripari Tanács igazgatója; Szabad Demokrata Ifjúság Pártja: Petrița Ioan technikus, Műszaki-Anyagi Ellátó Vállalat; Jankó László mechanikus, Ipari Termelő és Szolgáltató Megyei Vállalat; Petru Gheorghe tanár, az Olt Textilipari Líceum aligazgatója; Keresztény Demokratikus Nemzeti Parasztpárt: Codrescu Constantin, a sepsiszentgyörgyi Állami Színház művésze; Oarză Romeo tanár, Olt Textilipari Líceum; Comănici Sebastian, a sepsiszentgyörgyi Állami Színház művésze; Nemzeti Demokrata Párt: Mircea Gabrilel mérnök, azugai posztógyár; Debreczeni Attila könyvelő, brassói Metrom; Ionescu Marian mérnök, sepsiszentgyörgyi Műanyagfeldolgozó Vállalat. Végrehajtó büro összetétele: Orbán Árpád elnök; Gherasim Vasile alelnök; Örsi Imre alelnök; Puskás Bálint titkár. Tagok: Gyerő Melinda, Dali Sándor, Vlădărean Aurel és Demeter Klára. Bizottságok: Újjáépítési, gazdaságfejlesztési bizottság, elnöke Örsi Imre; Mezőgazdasági bizottság, elnöke Bagoly Tibor; Egészségügyi, társadalombiztosítási bizottság, elnöke Benedek Levente; Kereskedelmi és turisztikai bizottság, elnöke Demeter Klára; Oktatásügyi, tudományos, művelődésügyi bizottság, elnöke Dali Sándor; Ifjúságügyi bizottság, elnöke Vlădărean Aurel; Helyi állami közigazgatási és szerbezési bizottság, elnöke Puskás Bálint; Nemzeti kisebbségügyi bizottság, elnöke Gyerő Melinda; Környezetvédelmi, ökológiai egyensúly védelmi bizottság, elnöke Radu Viorel. (Péter Sándor: Megalakult a Nemzeti Szövetség Kovászna Megyei Ideiglenes Tanácsa. *Háromszék*. 1990. febr. 17. 46. sz.; Structura organizatorică a Consiliului județean provizoriu de Uniune Națională Covasna. *Cuvântul Nou*. 1990. febr. 17. 42. sz.)

1990. február 16.

Sepsiszentgyörgy központjában ünnepélyesen felavatták a Román Nemzeti Bank új épületét. Az avatón megjelent alelnök hangsúlyozta, az új épület lehetőséget teremt egy civilizált, pezsgő bankélet megteremtésére. (*Háromszék*. 1990. febr. 19. 48. sz.)

1990. február 18.

Mise után a Haladás Sportpályán került sor a Sepsiszentgyörgyön élő és az ország más városaiból érkezett moldvai csángók találkozójára. Onnan a Megyei Könyvtárba mentek át, ami szűknek bizonyult és végül a mintegy kétszáz személy a municípium művelődési házában talált egymásra. A találkozó Duma Ionel által, a televízió fő műsoridejében tett felhívására történt. A találkozáson felszólaltak: Kallós Zoltán, Erőss Péter, Duma Ionel, Robu Bernárd, Sujoc Ion, Nagy Farkas János, Nistor Tinca. Megállapodtak, hogy a csángómagyarok a sepsiszentgyörgyi RMDSZ védnöksége alatt kívánják folytatni tevékenységüket. Kétnyelvű magyar–román újságot kívánnak indítani, amely majd fokozatosan áttér magyar nyelvre. A televízióban magyar nyelvlecke indítását kezdeményezik, akár egyéb idegen nyelvek esetében. (Simó Erzsébet: A moldvai magyarok sepsiszentgyörgyi találkozója. *Háromszék*. 1990. febr. 20. 49. sz.)

1990. február 19.

Orbán Árpád a megyei tanácsot kikerülve üdvözlő telexüzenetet juttatott el a Zsil-völgyi bányászoknak, amiért február 18-án Bukarestben közbeléptek a kormány ellen tüntetőkkel szemben. A régi rendszer nyelvezetére jellemző feszítv retorikai fordulattal méltatta a bányászok határozott fellépését: „a tisztánlátás, amivel a haza jövőjének szempontjából létfontosságú kérdéseket kezelték, a hazafiságnak magas iskoláját képezi.” (Kovászna Megyei Levéltár. Kovászna Megyei NEIT fondja. 1990/15 irattári egység. 94. lap.)

1990. február 20.

A Község- és Lakásgazdálkodási Megyei Vállalat a Bánki Dónát utca 27. szám alatti székhelyén megkezdte az állami lakások megvételére a kérelmeket átvenni a 61/1990. számú törvényerejű rendelet értelmében. A tájékoztatásuk szerint az állami lakásokat a kérések iktatási sorrendjében adják el. Elsőbbséget élveznek azok a főbérlok, akik az állami alapból épített, 1989. december 31-ig átvett lakásokat kívánják megvenni. Nem adnak el államosított

épületekből lakásokat. (Az állami tulajdonú lakások megvásárlásáról. *Háromszék*. 1990. febr. 21. 50. sz.)

1990. február 24.

A Háromszéki Műemlékvédelmi Bizottság kezdeményezésére nemzetközi műemlékvédelmi tanácskozásra került sor. Magyarországról Donáth Ádám, Hadik András, Sebestyén József, Szűcs Endre, Goga István érkeztek. Bukarestből Radu Popa és Petre Durer. Kolozsvárról Balog Ferenc, míg a Háromszéket a megyei bizottság és a Székely Nemzeti Múzeum munkatársai képviselték. Megfogalmazódott az 1970-es évek közepén felszámolt bizottság újjászervezésének modellje és a nemzetközi összefogás szándéka. (Nemzetközi műemlékvédelmi találkozó. *Háromszék*. 1990. febr. 28. 55. sz.)

1990. február 26.

A Gépeket és Gépalkatrészeket Gyártó Vállalat több mint 1200 RMDSZ-tagja azzal a kéréssel fordult a háromszéki és az országos szervezet vezetőségéhez, hogy terjesszék az illetékes fórumok elé óhajukat egy erdélyi tévélánc kiépítésével kapcsolatosan, amely a Magyar Köztársaság tévéállomásait is közvetíti és természetesen az erdélyi nemzetiségi adást is. Javasolták a két ország közötti kulturális csereegyezménybe való belefoglalását. (RMDSZ hírek. *Háromszék*. 1990. febr. 27. 55. sz.)

1990. február 26.

A színház termében fellépett Cseh Tamás magyarországi előadóművész. (*Háromszék*. 1990. febr. 28. 55. sz.)

1990. március 2.

Nyilvánosságra került a Kovászna megye volt első titkárával, Rab Istvánnal készült interjú, amelyben bevallotta, hogy megbánta, amiért nem volt eléggé erős, hogy szembeszállhasson a hatalom túlkapásaival, egyúttal mentegetőzött, hogy nem tett rosszat senkinek. Az interjú készítésének időpontjában Szecselevárosban, szülei házában húzta meg magát. (Torma Sándor: „Robot voltam én is ...” Mea culpa. *Háromszék*. 1990. márc. 2. 58. sz.)

1990. március 5.

Választási közgyűlést tartott az RMDSZ sepsiszentgyörgyi szervezete. Vánca Árpád, az ideiglenes vezetőség elnöke 13 000 sepsiszentgyörgyi RMDSZ-tagról számolt be a municípium hat körzetének küldöttei előtt, amivel elégedetlen volt és energikusabb tagtoborzást szorgalmazott. Az új sepsiszentgyörgyi vezetőség: Vánca Árpád elnök; Kozma László első alelnök; Nagy István, Állomás negyedi körzeti alelnök; Keresztély László, Lenin negyedi körzeti alelnök; Gegő Dénes, városközpont körzeti alelnök; Bordás Attila, Szemerja negyedi körzeti alelnök; Fekécs Károly, Csiki negyedi körzeti alelnök; Mikó Zsuzsanna, Június 11. negyedi körzeti alelnök. (RMDSZ hírek. *Háromszék*. 1990. márc. 6. 61. sz.)

1990. március 7.

Megtartotta alakuló ülését a Vatra Românească Egyesület Kovászna Megyei Fiókja. A szervezet politikamentesnek nyilvánította magát és célkitűzéseik között szerepelt az igazi nemzeti értékek jogának visszaállítása, amely az új demokratikus körülmények között súlyosan deformálódott. Az összejövetelen részt vettek a megyében lakó román tanárok, orvosok, színészek, mérnökök, közgazdászok. Az ideiglenes igazgatótanács tagjai: Gheorghe Văcaru (Sepsiszentgyörgy); Dumitru Furtună, Ion Oprea, Ionel Tănase (Kovászna); Aurel Urdă, Titus Marica (Bodzaforduló); Ioan Bercu (Kézdivásárhely); Toma Tămășilă, Doina Manolescu (Barót); Liviu Baidoc (Bölön); Mariana Ola (Zabola). (Filiala Covasna a Uniunii Vatra Românească. *Cuvântul Nou*. 1990. márc. 9. 59. sz.)

1990. március 11.

A csángó magyarok harmadik sepsiszentgyörgyi találkozásán Balázs István részletes terveket ismertetett: erdélyi-moldvai testvértelepülések terve; ösztöndíjrendszer és internátusprogram az erdélyi iskolákban moldvai csángó diákok részére; tanítóképzés csángóföldi gyermekek továbbképzésére; nyári táborok megszervezése; magyar nyelvlecka a képernyőn. Nistor Tinca elmondta, az otthoniak félnek, tartózkodnak, elmondták, hogy volt már ott demokrácia, de csak három napig tartott. (Simó Erzsébet: Szervezkednek a csángó-magyarok. *Háromszék*. 1990. márc. 14. 68. sz.)

1990. március 15.

A Székely Nemzeti Múzeum földszinti kiállítótermében megnyílt a *Népek Tavasz 1848–1989* című emlékkiállítás. A felújított teremben kiállították negyvennyolcasok személyes

tárgyait, háromszéki csatazászlót, Bem tábori nyomdájának kellékeit és Gyárfás Jenő Gábor Áronról készült egészalakos festményét. (Péter Sándor: Szentély a múzeumban. *Háromszék*. 1990. márc. 17. 71. sz.)

1990. március 15.

A sepsiszentgyörgyi parkban található 1848-as emlékműnél koszorúzások voltak. A kisstadionban megszervezett ünnepi megemlékezésen Fábián Ernő, az RMDSZ Országos Intézőbizottságának tanácsadójának beszéde román nyelven is elhangzott. Párhuzamot vont '48 román követelései és a mai magyarok követelései között. Utána színészek és kórusok szavaltak, illetve énekeltek alkalomhoz illő műveket, végezetül Papp Sándor református lelkész hirdetett ígét. (Torma Sándor: Emelt fővel, méltósággal. *Háromszék*. 1990. márc. 16. 70. sz.)

1990. március 16.

A Mikes Kelemen Líceum és a Székely Mikó Kollégium tanári kara és diáksága egy óras néma ülősztrájkot tartott és a továbbiakban ezt naponta megismételve fejezte ki szolidaritását a marosvásárhelyi Orvosi- és Gyógyszerészeti Intézet magyar hallgatóival, mindaddig, míg a követeléseik meghallgatásra nem találnak.

A Sepsiszentgyörgyi Színház Tamási Áron tagozata 9–10 óra között ülősztrájkot tartott a nézőtéren, szolidaritást vállalva a marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet magyar diákságával. (Csatlakozunk-e Európához? *Háromszék*. 1990. márc. 17. 71. sz.)

1990. március 19.

Az RMDSZ és a MADISZ Kovászna megyei intéző tanácsa állásfoglalást tett közzé, amelyben a leghatározottabban elítéltek minden olyan akciót, amely az ország egységének, ezen belül pedig a romániai magyarság törvényes létének és szabadságjogainak lábbal tiprását jelenti. Követelték a kormány és az államhatalmi szervek azonnali közbelépését. Kijelentették, hogy március 20-án 12–13 óra között az üzemi szirénák jeladására a marosvásárhelyi magyarokkal szolidarizáló sztrájkot szervez a megyei RMDSZ és a MADISZ. (Állásfoglalás. *Háromszék*. 1990. márc. 20. 73. sz.)

1990. március 20.

A helyi RMDSZ és a MADISZ által egy nappal korábban bejelentett marosvásárhelyi magyarokkal szolidarizáló megmozdulásokra került sor. Az Olt Textilvállalatnál déli 12 órakor a gyári szirénák hangjára beszüntették a munkát, a dolgozók az udvaron gyülekeztek, néhányan kiálltak az úttestre. 13 órakor visszatértek a munkába. (Páljános Mária: Egy százados gyár munkásságának szavával. *Háromszék*. 1990. márc. 21. 74. sz.)

12 órakor a gyárnegyed egységeiben beszüntették a munkát, a műanyaggyár és az autóvillamosági gyár munkásainak egy kb. 200 főből álló csoportja elindult a központba. Kb. 13 órakor megérkeztek a megyeház elé, amelynek az erkélyéről Puskás Attila szólt a tömeghez. Mellette Dali Sándor, Gajzágó Márton volt jelen. Márton Árpád színész, a MADISZ vezetőségi tagja felkérte az egybegyűlteket, hogy az egy órás sztrájk után fegyelmezetten vonuljanak haza, illetve vissza a munkába, és ismertette az Iliescu elnöknek küldendő jegyzéket. (Willmann Walter: A gyárnegyed megmozdul. *Háromszék*. 1990. márc. 21. 74. sz.)

A gépgyárban 12 órakor leállt a munka. A sztrájkban részt vettek a román munkatársak is. A dolgozók egy része elállta az egység előtti utat, egy óra múlva jórészüik felvette a munkát. (B. Kovács András: A gépgyár figyelmeztető sztrájk tanulságai. *Háromszék*. 1990. márc. 21. 74. sz.)

Az RMDSZ és a MADISZ megyei szervezete március 21-re Kovászna megye egész területére kiterjedő általános sztrájkot hirdetett meg a nemzeti türelmetlenség térnyerése és a magyarellenes propaganda miatt. (Felhívás az RMDSZ és a MADISZ részéről. *Háromszék*. 1990. márc. 21. 74. sz.)

1990. március 21.

A délelőtti folyamán többezres tömeg gyűlt össze a volt pártszékház előtti téren: vállalatok, intézmények dolgozói és iskolák tanári kara, diáksága, akiknek a gyári szirénák zúgása adta meg a jelet a gyülekezésre. Jelszavakat skandáltak a szolidaritásról és szidalmazták a Vatra-t. 10 óra körül Márton Árpád beszédet mondott a testvériségről és felolvasta a kormányhoz intézett tiltakozó nyilatkozatot. Ez alatt gyászlobogót tűztek ki az épületre. Incze Sándor református esperes egymás megbecsüléséről tartott beszédet, Kozsokár Gábor, a megye polgármestere visszautasította a magyarságot ért aljas rágalmaidat. Balázs Éva színésznő az RMDSZ Maros megyei szervezetének a központi szervekhez címzett követeléseit olvasta fel. Puskás Attila feltette a kérdést, hogy „egyetért-e a megye a sztrájk meghosszabbításával, míg

a követelések nem teljesülnek”. A tömeg válasza „igen” volt. Csathó Béla római katolikus plébános fegyelmezettségre szólította fel a jelenlévőket, Orbán Árpád a megyei ideiglenes bizottság elnöke pedig arra, hogy ne bántalmazzanak román nemzetiségű lakosokat. (B. Kovács András: Barátságban, együttműködve, de egyforma méltósággal kell élnünk e hazában! *Háromszék*. 1990. márc. 22. 75. sz.)

1990. március 21.

Az RMDSZ és a MADISZ Kovászna megyei bizottsága levelet küldött a kormányhoz és a NEIT elnökéhez, amelyben követelték: a román tömegkommunikáció mutassa be helyesen a marosvásárhelyi eseményeket; a tragikus események okát ne hárítsák a magyarokra; a vátrás tagokat mentse fel a NEIT vagy a hadseregben betöltött funkciókból; a Hargita és Kovászna megyei RMDSZ és MADISZ küldhessen két megfigyelőt a kivizsgáló bizottságba. Ellenkező esetben folytatják a sztrájkot. (Románia Kormányához és a NEIT elnökéhez. *Háromszék*. 1990. márc. 22. 75. sz.)

1990. március 21.

A *Háromszék*, a *Cuvântul Nou*, az *Európai Idő* és a *Székely Újság* munkatársai tiltakoztak a *Román Televízió* és a *Rompres* gyakorlata ellen a marosvásárhelyi eseményekről való tájékoztatással kapcsolatban. (Ünnepélyes tiltakozás. *Háromszék*. 1990. márc. 22. 75. sz.)

1990. március 21.

Petre Străchinariu, Șerban Valeriu és dr. Coveșan Ioan tiltakoztak, amiért nevüket összefüggésbe hozták a Vatra-val. (Tiltakozom. *Háromszék*. 1990. márc. 22. 75. sz.)

1990. március 22.

A délutáni órákban az RMDSZ és a MADISZ képviselői, a megye közigazgatási vezetősége és az üzemi és intézményi sztrájkbizottságok jelenlétében telekonferenciát tartottak Petre Roman miniszterelnökkel és tájékoztatták a megyében kialakult helyzetről, a sztrájk céljairól és a romániai magyar nemzetiség jogos követeléseiről, ugyanakkor elítélték a kormány kétértelmű nyilatkozatát a Marosvásárhelyen kialakult kritikus nemzetiségi viszonyokról. A tájékoztatókat Orbán Árpád, a NEIT megyei tanácsának elnöke, Magyar Lajos, a *Háromszék* főszerkesztője, Pupăză Ioan, a Kézdivásárhelyi Mechanikai Vállalat mestere, Márton Árpád

színész, illetve Kozsokár Gábor megyei polgármester tartották. Petre Roman válaszában kitért a nemzetiségi jogok biztosításának módozataira, ígéretet téve, hogy ezek konkrét intézkedésekben valósulnak meg állandó dialógussal. Biztosított arról, hogy kormánynyilatkozat hangzik el a rádióban és a televízióban a telekonferencia tényeinek és tanulságainak figyelembevételével. Az RMDSZ és a MADISZ és az üzemi és intézményi sztrájkbizottságok a telekonferencia nyomán a következőket határozták: általános sztrájk felfüggesztése; március 29-ig napi egyórás figyelmeztető sztrájk folytatása, amelyhez csatlakoznak a román dolgozók is. (Nyilatkozat a Kovászna megyei RMDSZ és MADISZ részéről. *Háromszék*. 1990. márc. 23. 76. sz.)

1990. március 22.

A Kovászna Megyei Tervezőintézet munkaközössége állásfoglalásban kérte fel az NMF-et és az NSZIT-et, valamint a kormányt, hogy szavatolják a kisebbségi jogok gyakorlását és intézkedjenek a sovinszta megnyilvánulásokkal szemben. A Villamos Berendezéseket és Villanymotorokat Gyártó Vállalat RMDSZ-tagsága követelése: a hírközlő szervek a valóságot tegyék közzé; anyanyelvű iskolahálózatot; nemzetiségügyi minisztérium felállítását; a marosvásárhelyi események elkövetőinek felelősségre vonását. (Állásfoglalások. *Háromszék*. 1990. márc. 23. 76. sz.)

1990. március 22.

Horváth Alpár, Zsigmond László, Boér Hunor, Domokos Péter, Willmann Walter, Horváth Zoltán, Gajzágó Áron, Tóth Csaba, Bajna-Horváth Hajnalka, Salamon József, Szabó Attila és Márton Árpád aláírók nyílt levelet intéztek a román értelmiséghez, amelyben felhívták a címzettek figyelmét arra, hogy a román nép nevében elkövetett erőszakos cselekmények ellen nekik hallhatóan szót kell emelni. (Nyílt levél a román értelmiséghez. *Háromszék*. 1990. márc. 23. 76. sz.)

1990. március 24.

A kormány március 23-án közzétett nyilatkozata és intézkedései nyomán megszüntették a megyében a sztrájkot. A szolidaritás jeleként továbbra is viselik a fehér karszalagot mindaddig, amíg Marosvásárhelyen befejeződik a kivizsgálás. (RMDSZ hírek. *Háromszék*. 1990. márc. 24. 77. sz.)

1990. március 24.

Elnapolták az IMASA–Rapid labdarúgó-mérkőzést egy későbbi időpontra, amit a Rapid lelkes szurkolótábora és a Székelyföldön uralkodó légkör indokolt. (Áros Károly: Sport. *Háromszék*. 1990. márc. 24. 77. sz.)

1990. április 3.

A Vatra Românească, az RMDSZ, a Romániai Magyar Demokrata Ifjúsági Szövetség megyei szervezeteinek képviselői, az MNF, a Keresztény Demokrata Nemzeti Parasztpárt, a Szabad Demokrata Ifjak Pártja, a Szabad Demokratikus Roma Párt, a Romániai Környezetvédő Mozgalom megyei képviselői, valamint a Nemzeti Egység Ideiglenes Megyei Tanácsa által kijelölt személyek jelenlétében folytatott tanácskozások arra a következtetésre jutottak, hogy a felmerülő nézeteltérések egyetlen módja a párbeszéd. Közös megegyezéssel az alábbi közleményt írták alá: 1. El kell ítélni minden szélsőséges álláspontot, amely sérti a honpolgárok nemzeti önértékét, alapvető jogait, az etnikai hagyományok ápolását. 2. Kéri, hogy ne használják fel többé a mass media eszközeit a nemzetiségi uszításra. 3. A nemzetiségek közötti kapcsolatokról zárják ki a sértegetést, az olyan hangnemet és megnyilvánulásokat, amelyek nemzeti érzelmeket bántanak. 4. A felek közötti együttműködés erősítését csakis az állandó dialógus biztosítja. (Közlemény. *Háromszék*. 1990. ápr. 4. 85. sz.)

1990. április 3.

A municípium polgármesteri hivatala az 1990-es parlamenti és a romániai elnökválasztásra vonatkozó 92-es törvény 52. szakasza értelmében választási hirdetőhelyeket jelölt ki a municípium területén, valamint Kilyén és Szotyor falvakban. Március 24-én már felszereltek 30 fából készült, kékre festett hirdetőtáblát a város különböző részein, minden városnegyedben, a fő közlekedési pontokon, Kilyénben és Szotyorban a következő feliratokkal: Afişaj electoral – Választási közlemények. A kampány céljaira felhasználhatók a színházzal szembeni fémkeretes, valamint a város területén található fémkeretes hirdetőtáblák is. A polgármesteri hivatal felkéri a politikai pártokat, szervezeteket, valamint a független jelölteket, tartsák tiszteletben mind a hirdetőhelyeket, mind a különböző pártok, szervezetek által kitett hirdetéseket, közleményeket. (Felhívás. *Háromszék*. 1990. ápr. 4. 85. sz.)

1990. április 4.

Lejátszották az IMASA–Rapid futballmérkőzést. A legsportszerűbb keretek között zajlott le a vendégcsapat és szurkolótáborok fogadtatása. Az eredmény 1–1. (Áros Károly: IMASA–Rapid 1–1 (0–1). *Háromszék*. 1990. ápr. 5. 86. sz.)

1990. április 10.

A Mikes Kelemen Líceum látta vendégül a magyar nyelv- és irodalomverseny országos döntőjét április 10–11. között. (MIV híradó. *Háromszék*. 1990. ápr. 5. 86. sz.)

1990. április 11.

Munkaülést tartott az RMDSZ sepsiszentgyörgyi szervezete. Napirenden a választások megszervezése, képviselőjelöltek névsora, szervezési kérdések szerepeltek és ismertették a képviselőjelöltek elosztását Kovászna, Bákó, Vrancea és Buzău megyékben, utóbbiakban csángó magyar jelölteket indítanak. Eldöntötték, hogy a tagdíjak begyűjtése körzeti vezetőtestületekre kell bízni, amelyek 10–15 személyből állnak és a városi szervezet alelnökei vezetik: Nagy István, Állomás negyed; Kerestély László, Lenin negyed; Gegő Dénes, Városközpont; Bordás Attila, Szemerja negyed és falu. (RMDSZ hírek. *Háromszék*. 1990. ápr. 12. 93. sz.)

1990. április 11.

Az NMF Kovászna megyei szervezete Sepsiszentgyörgyön a Szabadság sugárút 12. szám alatt, illetve a körzeti székházukban megnyitotta Ion Iliescu elnöki tisztségbe jelölést támogató névsort. (Választási híradó. *Háromszék*. 1990. ápr. 12. 93. sz.)

1990. április 20.

A Gábor Áron téri Művelődési Ház halljában, valamint a szavazóközrtek székházaiban kifüggesztették a választójoggal rendelkező polgárok névsorát. (Szavazópolgárok figyelmébe! *Háromszék*. 1990. ápr. 20. 98. sz.)

1990. április 20.

A Nemzeti Egység Kovászna Megyei Ideiglenes Tanácsának ülészakán három napirendi pontot vitattak meg. A megyei beruházok folytatásáról és az első negyedévi tervek

teljesítéséről a jelentést Őrsi Imre alelnök terjesztette elő. Ezzel kapcsolatban Orbán Árpád elnök a beruházók, tervezők és kivitelezők egységes fellépésére hívta fel a figyelmet, ami a beruházások megvalósításához jelenti a garanciát. Pop Dumitru, a megye alpolgármestere a választások előkészítésével kapcsolatosan ismertette, hogy a kampányhoz szükséges intézkedéseket megtették. Az utolsó napirendi pontban a szervezési kérdésekkel foglalkoztak. Gherasim Vasilest saját kérésére felmentették a Végrehajtó Büro alelnöki tisztségéből, helyére Vlădăreanu Aurel mérnököt nevezték ki. Szmolka Márta orvost a szociális és egészségügyi bizottság élére; Kocsis László Lajos tanárt a megyei tanács szervezési bizottságának megbízottjának; Benedek Leventét pedig a megyei polgármesteri hivatal alpolgármesterének. (A Nemzeti Egység Kovászna Megyei Ideiglenes Tanácsának ülészaka. *Háromszék*. 1990. ápr. 21. 99. sz.)

1990. április 22.

Közzétették az RMDSZ Kovászna megyei jelöltjeit. Szenátorjelöltek: Király Károly és Kozsokár Gábor; képviselőjelöltek: Domokos Géza, Márton Árpád Ferenc, Sylvester Lajos és Bajcsi Ákos, a csernátoni tévesz elnöke. Bákó megyében jelölt háromszéki lakosok: Bartos János, szenátor; Erőss Péter, Nistor Tinka, Tamás György és Magyarai Pál. Suceava megyében: Incze László kézdivásárhelyi múzeumigazgató; Vrancea megyében Székely Dezső nyugdíjas tanítót; Buzău megyében Haszmann Pál csernátoni muzeológust jelölték. (Letettük a jelöltek listáját. *Háromszék*. 1990. ápr. 23. 100. sz.)

1990. május 6.

Véglegesítették a 15. számú, Kovászna megyei választási bürot az alábbi összetétel szerint: Román Rudolf elnök; Iliescu I. Ioan alelnök; Gábor Sarolta büro tag. Politikai pártok és szervezetek részéről: Bálint Gyula, RMDSZ; Oarză Romeo, KDNPP; Ştrambirţ Lidia, NMF; Buzatu Florin, NLP; Trebe Ovidiu, Országos Centrumcsoport; Nistor Gheorghe, Romániai Országos Újjáépítési Párt. Sorshúzással megállapították a szavazólapok sorrendjét. Képviselők: 1. Román Ökológus Mozgalom; 2. RMDSZ; 3. KDNPP; 4. NLP; 5. ROÚP; 6. NMF; 7. OCCS; 8. Romániai Republikánus Párt; 9. Román Szociáldemokrata Párt. Szenátorok: 1. Romániai Demokratikus Agrárpárt; 2. NMF; 3. NLP; 4. RÖM; 5. RMDSZ; 6. RSZDP; 7. KDNPP. (Péter Sándor: Kiegészítették a megyei választási bürot. *Háromszék*. 1990. máj. 7. 107. sz.)

1990. május 11.

Déltájban az európai polgárjogi mozgalmaknak mintájára rövid happeningre került sor, amikor egy „1917–1990 – a kommunizmus áldozatainak emlékére” feliratú transzparens kíséretében mintegy húsz fiatal fekvé eltorlaszolta a forgalmat. Délután 15:30-kor megkezdődött a sepsiszentgyörgyi fiatalok kommunizmus elleni tüntetése. A tüntetést kezdeményező bizottság 2500 résztvevő jóváhagyásával kijelentette: 1. Csatlakoznak a *Temesvári Kiáltványhoz*; 2. Szolidárisak a decemberi forradalom eszméivel; 3. Csatlakoznak a Nemzeti Szövetség Temesvári Kiáltványért szervezett ajánlásához a három elnökjelölt közös visszalépését illetően; 4. Javasolják a nyilvános párbeszéd azonnali elfogadását a tüntetők és hatalom között, ennek állandósítását. Aláírók: Boér Hunor, Dițu Mihai, Dumitrică Alexandru, Kádár Tibor, Tóth B. Csaba, Székely István, Zsigmond László. (Horváth Alpár: Tüntetés a temesvári eszmeiség jegyében. *Háromszék*. 1990. máj. 12. 114. sz.)

1990. május 13.

Találkozót tartottak az RMDSZ képviselő-, és szenátorjelöltjei, amit szerény érdeklődés övezett a választópolgárok részéről. A felszólalók elsősorban az esélyeket latolgatták. A találkozó végén kalotaszentkirályi és Mikós diákok énekeltek-szavaltak. (Magyari Lajos: A küzdelmet vállalni kell. *Háromszék*. 1990. máj. 14. 115. sz.)

1990. május 20.

A megyében előzetesen 166 554 választópolgárt regisztráltak, ebből az elnökre 92,53%, a szenátorokra 92,55%, míg a képviselőkre 92,58% adta le voksát. Az elnökválasztáson a liberális párt jelöltje, Radu Câmpeanu győzött, ő vitte el a szavazatok 65,95%-át, míg Ion Iliescu 32,12%-ot és Ion Rațiu 1,94%-ot kapott. A szenátorok választásánál az RMDSZ szerezte meg a szavazatok 76,67%-át, az NMF 17,52%-ot, Adrian Cășunean-Vlad 1,75%-ot, a Nemzeti Liberális Párt 1,66%-ot, a Romániai Demokratikus Agrárpárt 0,77%-ot, a Romániai Ökológus Mozgalom 0,76%-ot, a Romániai Szociál Demokrata Párt 0,51%-ot míg a Keresztény és Demokrata Nemzeti Parasztpárt 0,40%-ot szerzett. A képviselőház esetében az RMDSZ 77,10%-át szerezte meg a voksoknak, az NMF 16,63%-ot, Sabin Calinic 1,57%-ot, a Romániai Ökológus Mozgalom 1,44%-ot, a Nemzeti Liberális Párt 1,41%-ot, míg a Keresztény és Demokrata Nemzeti Parasztpárt 0,53%-át szerzete meg a voksoknak. A

választások kimagasló eredménye nyomán az RMDSZ mindent vitt, szenátor lett Király Károly és Kozsokár Gábor, a három képviselő pedig Domokos Géza, Márton Árpád és Bajcsi Ákos.